

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 slop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredni škem delu
vrstica po 10 Din
a. Pr. večjem g
narodu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelika in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kaptoljevi ulici št. 6/III
Recepti se ne vračajo, ne frankirane
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravljalstvo št. 2320

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kaptoljevi ulici št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana Stev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zgrešena politika

Potek reparacijske konference v Parizu, ki je zaradi nepopustljivosti nemških delegatov v nevarnosti, da se razbije, je jasen dokaz, kako se politika nemške republike po vojni ne da voditi po stvarnih vidikih, katere narekuje dejanski položaj v svetu, ampak po čustvenem razpoloženju in iluzijah nemškega nacionalizma. Kajti le-ta žalibog določa smer zunanji politiki Berlina, čeprav formalno večine naroda ne predstavlja in ga nemška oficijelna politika javno zatajuje. Toda miselnost je glavno in to ustvarja v Nemčiji patetično zveneče fraze nacionalizma. Vendar pa so ravno najbistvejše glave, ki so, kakor vedno, v manjšini, tudi v Nemčiji čisto drugačnega mnenja in dr. Schachtove trmoglavosti v Parizu ne odobravajo, čeprav le-ta izvira mogoče samo iz namena, da od zaveznikov iztrguje pač največ, kar se da in višino nemških vojnoodškodninskih obveznosti za bodočo zniža na najmanjšo dosegljivo mero. Toda tej taktiki pomaga v njeni nepopustljivosti do skrajne meje baš posebna orientiranost nemške povojne politike.

Nemški nacionalizem je bil po porazu v svetovni vojni strašno prizadet in mesto zasanjanega gospodstva nad svetom je žel dolgo-trajno politično in gospodarsko odvisnost od zapadnih velesil v obliki reparacij. Dočim bi s hladnim razumom in treznim pogledom v realne razmere računajoča politika Nemčiji narekovala, da se ta odvisnost po politiki odkritosrečne prilagoditve v novi svetovni položaj in čimbolj intimnega sporazuma z zapadnimi velesilami izpremeni v svobodno sodelovanje — pa se nemški državniiki, ki so v Rathenau-u izgubili svojega edinega široko in bodočnost gledajočega politika, opirajo na dva druga faktorja: ruski boljševizem in ameriški imperializem, ki naj Nemčiji pomagata, da si osvobi svojo bivšo pozicijo v svetu. Ščemer državniiki igrajo na diplomatični šahovski deski, to se v nemški literaturi, duhovnem življenju in v agitacijski publicistici pa po celi narodni vzgoji javlja kot stalna in smotrna usmerjenost: zvezati se z ruskim vzhodom in ameriškim kapitalom, da se ob svojem času Franciji, s katero je po nemškem mnenju Anglija danes zvezana za življenje in smrt, vrne milo za drago. Čeprav se tako sublimirana, je tudi oficijelna nemška politika čisto revanšna politika, politika resentimenta, politika zagrenjenosti, ki misli samo na povračilo.

Ta politika pa je v svojem temelju napačna in sicer s čisto realnega stališča. Nočemo namreč zaenkrat govoriti o njeni principijelni zgrešenosti, dasi bi bilo to v interesu kulturne in politične ter gospodarske solidarnosti Evrope, ki bi bila po ameriškem imperializmu prav tako ogrožena kakor po diktaturi moskovskega Kremlja. Francija je danes v Evropi najmočnejši branik zapadne kulture in tradicij, pa bi sodelovanje z njo in vzporedna politika v vseh svetovnih zadevah ne bila za Nemčijo samo nujen moralen zahtevek ampak tudi praktična potreba, kar uvideva ne samo del nemških socialistov in najboljši vrhovi demokratske inteligence, ampak tudi najplemenitejši iz krščanskega mladinskega gibanja, ki propoveduje odkrito izmirjenje s francoskim narodom.

Toda nemškonacionalistična šovinistična omejenost ne mara niti za idealne razloge niti vidi velikanskega pogoška v svojih »realno-političnih računih. Da bi se Anglija in Zedinjene države severne Amerike resno sprele za gospodstvo sveta, kakor se nadeja nemška javnost, je prazna samoprevara. Anglija bo ostala na eni strani prijateljica Francije in se bo na drugi znala sporazumeti z Washingtonom. Nemški politiki radi želje po takih iluzijah očitno ne znajo prav brati angleških in ameriških listov, ki kljub slučajni zaostrenosti polemike v resnici le delajo za angleško-ameriško interesno solidarnost, kar je tudi čisto naravno. Če bo Angliji svobodno v slučaju potrebe pošiljati svoje bojne ladje iz Atlantiskega oceana v Tihl, Amerika pa se ne bo imela bati ne angleške ne nobene druge konkurence v latinski Ameriki, ki zanjo pomeni v gospodarskem oziru več kot Evropa in ves ostali svet, bo vsak pameten človek iz anglosaksonske rase dal prednost dobri medsebojni kompajni nego slabi medsebojni konkurenci — a Francija bo z veseljem ostala še dalje v tej dobri in gotovo dobičkanosti družbi, gledajoč, da ameriški kapital ne bo preveč zasušil Evrope v škodoželjno zadovoljnost nemških revanšnih politikov. Prav to bo pogubilo to politiko, da hoče vpostavitev Nemčije za celo tako velikih tradicionalnih kulturnih dobrin in vrednot našega kontinenta, katerih

Veleizdajalska zveza dr. Paveliča

z makedonstvujušimi.

Nekorektno postopanje bolgarske vlade -- Ogorčenje Hrvatov nad dr. Paveličem

Belgrad, 22. aprila. (Tel. Slov.) Slučaj sprejema dr. Paveliča v Sofiji je napravil v naših diplomatskih in vladnih krogih precej globok vtis, ker so bila na naši strani vedno stremiljenja, da bi prišlo do čim boljših odnosov z Bolgarijo. Sprejem Paveliča je naše poskuse v mnogem onemogočil in pomenja korak nazaj.

V zunanjem ministertvu se je danes vršila konferenca ministrov čumanudija, Uzunovića in Sverljuge. Posvetili so se, kako koraki naj se podvzamejo v Sofiji sprito teh demonstracij. O isti stvari se je danes posvetoval ministrski svet.

Bivanje dr. Paveliča v Sofiji se obsoja kot gibanje emigranta, ki ni zadovoljen s sedanjo našo državo in ki je odšel v Sofijo, da tam ustvari zaroto makedonstvujušimi proti naši državi. Ne samo belgrajski, ampak tudi zagrebški krogi obsojajo najostreje to Paveličevo kampanjo proti naši državi, ki nikakor ni v korist mirnemu odnosu balkanu, niti ne hrvatskemu narodu. Če se bolgarski vladi po pravici zamerja, dopustila manifestacije proti Belgradu, radi česar se bodo storili potrebni koraki.

Mnenje nekega dela bolgarskih listov, ki je

hotelo pripisati bivanju dr. Paveliča v Sofiji neko posredovalno vlogo, je vseskozi tendenciozno in niti najmanj ne odgovarja resnici. Ni namreč zamenjati emigranta Paveliča, ki biva v Sofiji z odličnim Hrvatom dr. Ante Paveličem, ki je bil svoječasno predsednik narodnega sveta in znan kot odličen patriot.

Se bolj ko v Belgradu, pa obsojajo v Zagrebu nezasišlan korak dr. a Paveliča. Samo političen desperado se je mogel zateči k makedonstvujušim. Zagreb ogorčeno zavrača dr. Paveličev korak, ki se je s svojim veleizdajalskim korakom izločil iz vrst hrvatskega naroda.

Načrt gozdnega zakona gotov

Zaščite gozdov -- Pogozdovanje ukazano -- Strokovne kvalifikacije za godno gospodarstvo -- Odredbe za gozdne čuvaje -- Prehodne odredbe -- Vprašanje planinskih pašnikov še nerešeno

Belgrad, 22. apr. (Tel. Slov.) Gozdarski minister je končno dovršil načrt gozdarskega zakona. Vprašanje notnega gozdnega zakona je bilo na dnevnem redu že od leta 1920. V naši državi je obstajalo sedem zakonov, in sicer so imele Srbija, Crna gora, Dalmacija, Bosna in Hercegovina, Slovenija, Hrvatska in Vojvodina, vsaka svoj gozdni zakon. Minister za gozdove Radivojević je takoj po sprejetju svojega resora izdal odlok, da vzame gozdni odbor v svoje roke vse načrte in izdela enoten načrt.

Sedanji načrt obsega 387 členov in 7 oddeikov. Najprej so splošne odredbe o pojmu gozda in razdelitvi gozdov. Policijsko-gozdne in gozdno-gospodarske odredbe obsegajo pregled gozdov, zaščito nasadov in obsej ter razrešitev gozdnih zemljišč na absolutna in relativna gozdna tla. Prepovedano je samolastno krčiti gozdove. Zapovedano je pogozdovanje povsod, kjer so bili do tedaj gozdovi.

Posebni predpisi veljajo za zaščito gozdov, ki so stalno ali začasno zaščiteni. Policijski predpisi imajo ukrepe glede zaščite gozdnov pred vetrom, žuželkami, nalezljivimi boleznimi, pašniki in požarji. Odredbe so zelo stroge. Jasne so gozdno-gospodarske odredbe za državnne in samoupravne ter za gozdove, ki spadajo pod posebno javno nadzorstvo. Vsi ti gozdovi so v javni upravi in zaščiteni gozdovi, ki se morajo pogozdovati, in enako tudi gozdovi raznih zakladov, gozdovi samouprav, okrajev, župnij, korporacij, delniških družb in gozdne služnosti, četudi niso pod javno upravo. Za slednje so posebne odredbe, da se ne bodo preveč izsekovali.

Določbe o zasebnih gozdnih določajo gospodarski načrt za vse gozdove, ki so večji od 50 ha. Oblasti, ki so dosedaj dajale dovoljenja za žage, morajo poprej dobiti dovoljenje od ministra. Dovoljenje se bo dalo le tedaj, če se izkaže, da je žaga trajno preskrbljena z lesom, oziroma vsaj do takrat, da se amortizira.

Nadalje so predpisi o pospeševanju gozdarstva, gozdne zaščite o zaokrožitvi in združitvi gozdov. Predvidene so prisilne gozdne zadruge, če gre za večje pogozdovanje. Krasa in če se posamezni deli ne dajo zasebno umno gospodariti. Ali naj se v drugih slučajih osnujejo zadruge ali ne, se prepušča zasebnikom. Država jih priporoča.

Posebna odredba govori o gozdni tehniki, o propagandi za pogozdovanje, o fondu, ki se bo ustanovil za vso državo. Vrhovno gozdno upravo vodi gozdna oblast v ministertvu. Določena je tudi ustanovitev gozdnega sveta.

se nemškim šovinistom ne zdi škoda, samo da bi se zmaščevali nad Francijo in njenimi zavezniki na vzhodu in jugovzhodu Evrope. Toda zaman upajo taki politiki na vzpostavitev Nemčije na razvalinah ostalega sveta. In najbrž se bodo uračunali tudi v svojih nadah, da se bo med zapadno Evropo in Rusijo kulturni in gospodarski prepad večal in da bo njihovo geslo: Vzhod ali zapad, privedlo do požara, iz katerega menijo, da bo Nemčija vstala kot »Feniks ves nov«. Pregrobo so ti računi in preveč apelirajo na slabe in razdiralne nagone ter so v svoji maščevalnosti že čisto slepi. Saj ti politiki, ki menijo, da bi se mogla Nemčija restavrirati po ameriškem kapitalu, niso do

Deve l govori o upravi državnih gozdnih organizacij gozdne službe. Veliko pogozdovanje golot Dalmacije, Hercegovine, južne Srbije in Črne gore se bo ustanovil inspektorat za pogozdovanje, ki bo dodeljen ministertvu. Njemu bodo na razpolago okraj. gozdni referenti. Kdor vodi gozdno gospodarstvo v večjem obsegu, mora imeti strokovno kvalifikacijo. Taka oseba se lahko nastavi tam, kjer je vsaj 2000 ha zaokroženih gozdov. Ti nastavljeni se morajo prijaviti oblastem.

Odredbe za gozdne čuvaje so glede kazni zelo stroge. Zakon ima določbe o postopanju pred upravnimi oblastmi. Vse odločbe večjega značaja spadajo pod pristojnost velikih županov. V oddelku o prestopkih je rečeno, da spadajo večji prestopki pred sodno, manjši pred upravno oblast. Kazni so manjše, kot po splošnem kazenskem zakoniku. Globe gredo v prid sklada za pogozdovanje.

Med splošnimi uredbami so prehodne uredbi, ki so za ta zakon zlasti potrebne zaradi velike različenosti dosedanjih zakonov. Prehodne odredbe so razvrščene po pokrajinah, ki so imele različne gozdne sisteme.

Zakon bo stopil v veljavo eno leto po razglasitvi v »Službenih Novinah«, ker so potrebne obširne priprave. O nekaterih točkah zakona se bo še razpravljalo na konferenci med referenti in ministrom. Ni še končno veljavno rešeno vprašanje o pristojnosti glede planinskih pašnikov, kar pride v poštev za Slovenijo in Hrvatsko. Načrt pravi v definiciji, da spadajo alpska tla med gozdove, kar pa ni pravilno in se bo zato predlagalo, da se to popravi. Ker so planinski pašniki v državni lastnini, naj ostanejo v pristojnosti tega zakona in gozdnega ministertva. Za zasebne pašnike pa naj se ta pristojnost ne zahteva, ker so tla nad planinami nesposobna za gozdno produkcijo. Leže namreč nad zono, ki sploh še dopušča gozdno rastlinstvo.

Kar bi se pridržalo pristojnosti gozdnega zakona in organov ministertva, naj bi bil pas med planinami in gozdno zono, na kateri pojenja rast gozdnih dreves, tako da se med drevesi že pojavljajo pašniki. To naj bi se obdržalo v zakonu, kjer je racionalno gospodarstvo s tem pasom potrebno zaradi vzdrževanja gozdov, ki leže pod njimi.

Jutri se bo ta zakon predložil ministru v mišljenje. Minister bo opozorjen na to, da je v proračunu za Slovenijo izpuščenih sedem podgozdarjev. Lani so bili odpuščeni štirje. Ti so se dali nadomestiti s proračunskimi mesti za Dalmacijo, ki se niso zasedla.

danes opazili niti teko očitnega dejstva, da velik del posojil, ki jih je Amerika Nemčiji dala, izvira iz francoskih naložb!

Nemčija se naj vrne k onim zunanje-političnim smernicam, ki so jih po velikem porazu nakazali njeni najboljši misleci; edino to je v korist nemške države. Prijateljstvo s Francijo in njenimi zavezniki, kamor ima nemška trgovina ogromne možnosti industrijskega izvoza, bi morala biti os nemške vzpostavljene politike, ne pa fantastične kombinacije užaljenega, povračila željnega slepega nacionalizma, ki vsa dejstva krivo vidi. To mora Nemčiji nasvetovati vsak njen resničen prijatelj.

Za verski pouk

Skupen nastop katoliške in pravoslavne cerkve

Belgrad, 22. aprila. (Tel. Slov.) V javnosti se je raznesla vest, da je posebna komisija v prosvetnem ministertvu sklenila resolucijo, da se zasebne šole ne dopustijo več in da se odstrani verouk i zvišjih razredov srednjih šol. Dalje, da se iz ljudsko-šolskega učnega programa verouk izrine in prepusti cerkvam in cerkvenim občinam, da one skrbijo za verski pouk ob prostih urah. Vsled tega je bil danes popoldne v avdienci pri kralju belgrajski nadškof, da v imenu vsega jugoslovanskega episkopata stavi zahteve in izrazi stališče katoliške cerkve na najvišjem mestu. Istočasno se je volila delegacija katoliškega in pravoslavnega episkopata v Belgradu. Temešvarski pravoslavni škof in član sv. sinoda dr. Letić je pooblaščen, da stori korake v imenu pravoslavne cerkve. Delegacija je za jutri prijavljena pri prosvetnem ministru Maksimoviću, da mu razloži svoje stališče in zahteve obeh cerkev glede versko-nravne vzgoje.

Stavnovanjski zakon odobril zakonodajni odbor

Belgrad, 22. apr. (Tel. Slov.) O seji VZS je bil izdan ta-le komunikat:

Seja VZS je trajala od 3.30 do 6.30. Na dnevnem redu je bil stanovanjski zakon. Razprava o tem zakonu je končana. Prihodnja seja bo jutri ob 3. Na dnevnem redu je zakon o pospeševanju zunanje trgovine in zakon o cestah. Kakor smo zvedeli, je VZS stanovanjski zakon v načelu sprejel tako, kakor je bil predložen, izvršile so se le nekatere manjše stilistične in formalne spremembe.

Belgrajske vesti

Belgrad, 22. aprila.

Predsednik zagrebškega banskega stola Bačac je imel v pravosodnem ministertvu dolgo konferenco. Gre za pregrupacijo tamošnjega uradništva.

Oblastna komisarija ljubljanske in mariborske oblasti dr. Natlačen in dr. Leskovar se mudita v poslih obeh oblasti v Belgradu.

Deputacija evangeličanov iz Prekmurja se mudi v Belgradu. Obiskala je pravosodnega in prosvetnega ministra v zadevah ureditve njihovih verskih zadev in šol.

Zakon o državnih cestah je odbor treh pregledal. Načrt se predloži VZS svetu.

Upravni odbor Narodne banke je imel danes sejo in obravnaval tekoče zadeve.

Zdravstveno stanje vojvode Stepanovića se stalnoboljša.

Delavci, ki se hočejo izseliti v Argentino, se opozarjajo, da vesti o zaslužku niso resnične in da so pogoji za delo slabi ter da vlada tam malarija.

Občni zbor Zveze javnih nameščenecv

Zagreb, 22. apr. (Tel. Slov.) Danes se je vršil občni zbor Zveze javnih nameščenecv, ki so se ga udeležili delegati iz vse države. Nj. V. kralju se je poslal brzjavni pozdrav. Nato so se sprejele številne resolucije, v katerih med drugim zahtevajo, da se izvede revizija državnega uradniškega kadra na ta način, da se pri tem ozira na kvalifikacijo in sposobnost uradnika. Nadalje zahtevajo uvedbo uradniške stalnosti, ter da se takoj ustavi odteževanje od plač za poplavljenost, da se čimprej izplača druga polovica razlik po novem zakonu ter da se poviša stanarina na zlatoparitetu.

Otožna je pesem naših izseljencev . . .

PISMO IZ NEMČIJE.

München-Gladbach, aprila.

Dusebrižništvo med našimi rudarji na tujem je eno najlepših, pa tudi najtežjih opravil, ki jih vrši slovenska duhovščina. Ljudje, ki odhajajo iz domovine in iščejo v premogovnih jamah Nemčije, Francije in Belgije zaslužka in kruha, so preprosti in ubogi, nevešči tujih jezikov, ki so sredi tujih narodov kakor izravnani iz domače zemlje, katerim je duhovnik često edini posrednik z oblastmi one zemlje, kjer bivajo.

A glavno opravilo duhovnika je skrb za dušo, ki stavi na izseljeniškega duhovnika posebne naloge radi čisto spremenjenih pri-lik, v katerih bivajo naši ljudje po svetu, kjer je krajevne razmere in navade treba spraviti v sklad z versko tradicijo, ki jo Slo-venec prinese s seboj iz domovine. — Treba je mnogo takta in mnogo uvidevnega razume- vanja pri izbiri najprimernejših sredstev. Ka-ko intenzivno se naši duhovniki-misijonarji pečajo z modernimi dušno-pastirskimi pro-blemi med našimi izseljenci, nam je najnovejši dokaz konferenca v Sourainu 17. in 18. aprila, katere so se udeležili vsi duhovniki, ki delajo v emigraciji, in sicer: g. duh. svetnik Janez Kalan za Nemčijo, gg. Val. Zupančič, A. Hafner in J. Kastelic za Francijo; Belgija in Holandska pa desedaj še nimata stalnega slovenskega duhovnika. Pa- stirstvo v teh dveh deželah vrše zaenkrat iz lastne iniciative in z veliko ljubeznijo sloven- ski oo. jezuiti, ki bivajo v Louvainu, gg. Le- derhas, Vrtovec in Pate. v loubainkem ame- riškem kolegiju so tudi trije slovenski gg. bo- goslovci, ki se sicer pripravljajo za pastirstvo v Ameriki, ki pa radi volje od časa do časa oo. jezuitom priskočijo na pomoč.

Konferenca, koje sklicatelj je bil g. svet- nik Kalan, je kar moč vsestransko osvetlila versko moralni položaj naših izseljencev. Po- kazalo se je na marsikako rano, za katero bolehalo naši ljudje, ki so jo prinesli že iz do- movine ali jo je zadala tujina. Velikanska je naloga, ki so si jo ti pastirji stavili za svoj cilj: v razkropljeni čredi, ki je utrjena od dela in često od življenja buditi najgloblje ver- ske in moralne sile, da bodo mogli posamez- niki in celota odoleti veliki poplavi brezver- stva in nemorale. Bilo bi treba priobčiti v celoti lepa in izčrpna poročila o stanju dela in načrtih v posameznih okrožjih. Razmere v dveh krajih niso docela enake. Toda povsod je zdrav optimizem, ki vodi, pospešuje in do- vršuje lepo delo. Niti sledu nikjer o kaki za- grenjenosti.

Konferenca se je sicer pečala predvsem z versko moralnim stanjem naših izseljencev in so se razgovori razpletali predvsem v tem pravcu. Sklepi, ki so se napravili, bodo še po- spešili in poenotili misijonsko delo. Vendar pa nam poročila nudijo tudi dokaj jasno sliko o socialnem življenju naših izseljencev. Pre- cej živahno društveno življenje priča, da so slovensko organizatorično sposobnost poneli s seboj. Največ naših rudarjev je organizira- nih v društvih sv. Barbare, katerih je do 40, med temi samo v Nemčiji 27. Žene so orga- nizirane v bratovščini Živega rožnega venca, katerih je v Nemčiji 17. Mnogokje se pa tudi opazuje, da je naša domača politična razcep- lenost našla tudi med izseljenci zlasti v Fran- cij, kjer se naseljujejo po večini naravnost iz domovine. Nastala so razna »podporna« in »nezavisna« društva, ki so tu in tam vsa preveliko razcepljenost v slovenske izseljeni- ške vrste.

Delo, ki ga opravljajo naši rudarji, je po- vsod težko in ponekod tudi nevarno. Saj je prav pred kratkim v Waterschei v Belgiji ubilo osem slovenskih rudarjev. Plače se gib- ljejo v Franciji in Belgiji med 30—40 franki dnevno, v Nemčiji od 5 Mark dalje. Pač pa so nekateri, ki so se v domačih organizacijah, zlasti v Orlu, več izobrazili, zlasti v Belgiji napredovali in postali pazniki, vendar ti so redki. Za stanovanja je ponavadi dobro pre- skrbljeno. Rudniške kompanije oskrbe poro- čenim rudarjem primerna in zdrava družinska stanovanja, ki niti niso draga. A kljub temu so le redki, ki bi kaj prihranili in si opomogli. Nekateri so se privadili na udobnejše in pro- stejše življenje, ki ga vidijo pri domačinih, še več pa je tistih, ki zapravljajo noči in težko prisluženi denar z nezmisljenim alkoholizmom, ki kakor podedovani greh sledi slovenskemu človeku tudi v tujino. Naše narodno gospodar- stvo od teh izseljencev ne bo ničesar pri- dobilo.

Narodnostno je rod, ki raste iz izseljeni- ških družin, za nas izgubljen. V Nemčiji bodo Nemci, in v Franciji Francozi. Tudi ko bi se starši brigali in skrbeli za to, da otrok doma vedno govori le slovensko — kar ni vedno — je vendar šola, ki jo otroci obiskujejo, in tuje- rodni vpliv, v katerem rastejo, močnejši. Sta- rejši se seveda ne bodo potujčili; oni se ne morejo več popolnoma naučiti tujega jezika. Mnogi med njimi radi berejo slovenske knjige in vse zanimajo domače novice. Večina še vedno misli na povratek. V srcu nosijo spo- mnit na domovino, ki je mala in uboga, a je v njej veselje in pesem doma. Pesem domo- vine so poneli tudi s seboj, a ne njenega ve- selja. Otožna je pesem naših izseljencev in kadar gre njen odmev preko začrnega Po-

Vladni načrt konkordata izdelan

Stari srbski konkordat v skladu s spremenjenimi razmerami le deloma podlaga S konkordatom bodo rešene tudi kulturno - politična in verska vprašanja

Beograd, 22. aprila. (Tel. Slov.) Načrt kon- kordata, kot si ga zamišlja naša vlada, je izdelan. Ni še določen dan za začetek pogajanj. Za po- dlago novemu načrtu konkordata je služil v go- tovem oziru stari srbski konkordat iz l. 1914. Vendar pa so razmere, ker je število katoličanov vee drugo in so cerkvene razmere bistveno dru- gačne kot v stari Srbiji, spremenjene. Katoličani ne tvorijo nobene manjšine, kakor je to bilo v stari Srbiji. Manjka torej osnova, na podlagi

katere so katoličani v stari Srbiji stavili svoje zahteve, ko se je sklepal konkordat. Čeprav ni še določen rok pogajanj, se čuje, da se ne bo dolgo odlagalo, ker so v Beogradu na dnevnem redu razna vprašanja kulturnega in verskega značaja, ki bistveno tangirajo cerkev. V tem ozi- ru obstaja že gotova tradicija in so šolska, kul- turno-politična in verska vprašanja v ozki zvezi med seboj in je torej računati, da se bo kon- kordat s temi zakoni istocasno uzakonil.

Velika zmaga Venizelosa

Od 92 senatorjev dobila vlada 70

Atene, 22. aprila. (Tel. Slov.) Volitve v se- nat so do danes dopoldne podale sledeče rezul- tate: Od 92 senatorjev, ki jih voli narod, jih odpada na vladne stranke okoli 70, na rojaliste 22. Rojalisti so dobili skoro eno četrtino glasov, dočim so pri volitvah v parlament dobili komaj eno desetino. Venizelos je izjavil, da je z rezul- tatom zadovoljen. Tudi republikanski listi so precej zadovoljni. Rojalisti pa posebno nagla-

šajo veliki prirastek glasov, posebno v Atenah in Pireju. Venizelos je v zadnjih dneh izjavil, da bo demisioniral, če ne bo dobil znatne večine. Okoli 20 odstotkov beguncev iz Male Azije se je odtegnilo glasovanju. Vlada je dobila posebn- o v Atenah, Pireju, v Makedoniji, Traciji, Te- saliji, na Kreti, v Epiru in v Solunu znatno večino.

Poincare o reparacijah

Paris, 22. apr. (Tel. Slov.) Poincare je imel danes pri odprtvi občinskega sveta v Meuse napovedani veliki politični govor, v katerem je naglašal, da je Francija kot dolžnica »izpila vsako obveznost in da hoče to storiti tudi v po- doče. Smatra se pa za upravičeno, da »izre- vanjem svojih terjatev pridobi sredstev za po- plačilo svojih upnikov. Ko se je sklenilo, da se po strokovnjakih uredi plačevanje reparacij, je Francija takoj izjavila, da jo Dawesov načrt po- polnoma zadovoljuje, in zato zahtevala, da mora tudi pri izpremenitvi tega načrta pod novim režimom z gotovostjo računati na plačila, ki morajo biti po višini in trajanju enaka anuite- tam, katere Francija sama plačuje svojim upni-

kom, vrh tega pa mora ostati velik znesek za stroške obnove. Poincare je to oficijelno sporočil pred sestankom konference tudi Nemčiji in svo- jim upnikom.

Zahteve drugih upnikov nikakor niso v na- tju francoskimi. Strokovnjaki so tekom olgega in vestnega dela priznali upravičenost francoske teze in izrazili upanje, da bo konfe- renca, ko pride z upniki Nemčije do sporazuma o njihovih zahtevah, hitro prišla do končne re- šitve. Zaenkrat je žal zastopnik Nemčije to upa- nje napravil iluzorično in nihče ne more reči, ali je mogoče, da se bodo pogajanja nadalje- vala z uspehom. Če ne bodo uspela, Francija pri tem ne bo trpela.

Občinske volitve v Gradcu

Soc. demokrati pridobili 2 mandata, tudi kršč. socialisti napredovali

Dunaj, 22. apr. (Tel. Slov.) Pri včerajš- njih volitvah v občinski svet v Gradcu je od 107.217 volilcev oddalo glas 91.134 volilcev, torej 86% volilcev. Socijalni demokrati so do- bili 24 mandatov in 44.319 glasov, krščanski socijalisti pa 16 mandatov in 29.112 glasov. Velenec in Landbund so dobili 7 mandatov in 12.493 glasov, srednji stan pa 1 mandat s 2630 glasovi. Socijalni demokrati so pridobili dva mandata.

Reichspost naglašja, da je v primeri z volitvami leta 1924 prirastlo okoli 10.000 gla- sov, od katerih pa po volitvah v narodni svet leta 1927 odpada na socijalne demokrate ko- maj polovica. Visoka konjunktura socijalnih demokratov je torej pramagana tudi že v Gradcu. Krščanski socijalisti pa so sedaj sami zbrali skoro ravno toliko glasov, kakor leta 1927 enotna lista.

Razprava proti moricu Ristovića

Zagreb, 22. aprila. (Tel. Slov.) Danes se je pričela razprava proti Josipu Suniću, ki je obtožen umora urednika belgrajskega »Jedi- stva«, Vladimirja Ristovića. V Zagrebu je vla- dalo za razpravo ogromno zanimanje. Preisko- valni sodnik je dovolil, da se izda le omejeno število vstopnic, tako da je bilo v dvorani le okrog 60 oseb, vstevši časnikarje iz vse drža- ve. Policija je storila vse korake previdnosti. Močna policijska straža je obkolila vso zgrad- bo. Vsi tisti, ki so bili spuščeni v razpravno dvorano, so bili preiskani.

Senatu predseduje Ivan Bačac. Državni pravdnik je dr. Ružić. Obtožena zagovarjajo dr. Ivan Pernar, dr. Milan Budar in dr. Seku- la Drijević. Razprava se je pričela ob 9. Ob- toženece je povsem miren. Na vsa vprašanja odgovarja jasno. Med obtoženci so obtožen- čevi roditelji in ločena Ristovićeveva soproga. Prič je prišlo le 10, 8 pa jih je bilo ali zadr- žanih ali pa niso htele priti.

Obtožnica navaja podrobno o umoru ter obtoženečvo izpoved, ki jo je podal preisko- valnemu sodniku. Umor se je zgodil takoj, da se Ristović ni mogel braniti. Razen umora je Sunić obtožen tudi težke poškode, ker je udaril detektiva Plantazarja in omladinec Jakopića.

renja, melanholične Flandrije ali nestončno puste in prazne limburške planote, tedaj je dvakrat žalostna in ni redka solza, ki zales- keče tudi v moških očeh. In potem se pogo- varjajo med seboj: ko bi čem doma dali vsaj primerna stanovanja, takoj se vrnemo! — In drugi: da bi vsaj toliko zaslužili doma, da bi mogli dostojno živeti! — In tretji: samo da bi našel delo v domovini, takoj se vrnem! — So pa tudi nekateri, ki pravijo: Kjer je do- bro, tam je domovina! In ti ne mislijo več na povratek.

Na nekaterih jugoslovanskih poslanstvih za slovenske rudarje nimajo dovolj smisla ne razumevanja. To seveda ne prispeva k po- spešenju domovinskega čuta naših izseljen- cev. Najno potrebno bi bilo, da je pri vsaki deležaciji, ki ima opravka s slovenskimi iz- seljenci, povsod vsaj en Slovenec, ki bo naše ljudi vsaj razumel in znal z njimi občevati v materinščini, kar bo samo v prilogi naši dr- žavni ideji.

Obtoženece je izjavil, da je obtožnico raz- zumel in da se čuti po zakonu krivega. Ne smatra pa se krivega tistih dejanj, ki mu jih obtožnica imputira. Zagovornik Budak je predlagal, da se pozove dva psihiatra, ki bi med razpravo opazovala obtožence, da bi se dokazalo, če je storil dejanje v stanju efekta, kar izključuje odgovornost. Sodišče je pred- log odklonilo, češ da se ni pri nobenem de- ljanju ugotovilo, da bi bil obtoženece abnor- malen.

Obtoženece izpoveduje, da je napravil hudodelstvo pod vtisom nevarnosti, ki je pretila življenju voditeljev KDK od strani Ri- stovića. Ko je Sunić opazil, da se Ristović svobodno giblje po Zagrebu, se mu je stem- nilo pred očmi, da se ni več zavedal, kaj se z njim dogaja.

Predsednik mu predoči njegovo izpoved v preiskovalnem zapisu, ki se z današnjim ne vjema. Obtoženece izjavlja, da so ga k tej iz- javi prisilili, ker ga je policija tolkla. Sodni zdravnik dr. Riesner trdi, da je imel Sunić ob predaji več plavil črt na telesu, ki ver- jetno izhajajo od pendreke. Nato so se pre- čitale izjave in izpovedi policistov, ki so imeli opravka z Sunićem.

Na popoldanski razpravi je bil najprej zaslišan detektiv Plantazar. Za njim pa je bil zaslišan Dimitrije Spanović, ki izjavlja, da je preganjal Vlado Ristovića in ga hotel dati aretirati, ker se je bal, da bo umoril Stjepana Radića in Pribečevića.

Ko bi bil imel biti zaslišan Slavo Djurak, je državni pravdnik protestiral proti zapri- segi, ker da je Djurak vpleten v zadevo sa- mo. Ugovora državnega pravdnika pa sodi- šče ni vpoštevalo in je Djurak prisegel. Iz- javlja, da je bil proti Ristoviću, ker se je tu- di on bal, da ne bi ubil vodij KDK.

Ko to poročamo, razprava še traja.

Učiteljska imenovanja.

Belgrad, 22. apr. (Tel. Slov.) Imenovani so: Na II. deški m. š. v Ljubljani Fabijančič Niko iz VI. d. l. š. v Ljubljani. Na IV. dekl. l. š. v Ljubljani Zemljak Jerica, učiteljica na Viču. V Pobunje pri Cerknici Alfred Vedečpivec, šolski upravitelj v Rudniku pri Ljubljani. Na I. d. m. š. v Ljubljani Marija Komar, učiteljica na m. š. na Jesenicah. Na I. dekl. m. š. v Ljubljani Trnčič Lucija, učiteljica na IV. dekl. m. š. v Ljubljani. Na m. š. v Krškem Julija Perko, slošateljica višje pedagogške šole v Zagrebu. V Šmartno pri Kranju Albin Gradaško, učitelj v Kranju.

Prof. Fr. Fink, Maribor:

Ferijalne kolonije za naše delo

Za par mesecev bo prišla doba ferijalnih kolonij. Marsikateremu otroku se bo tedaj uresničilo hrepenenje, ki ga goji vso zimo, da bi bil tudi sam sprejet v kako ferijalno kolonijo.

Lani je imela mariborska občina svojo ferijalno kolonijo za dečke in deklice na Po- horju. Podmladek društva Rdečega križa za dečke v Kaštel Lukšiču in Slovensko žensko društvo za deklice v Makarski. Letos se že zdaj razmišlja, kako se naj najbolje reši vprašanje mariborskih ferijalnih kolonij. Več vprašanj je rešiti.

Predvsem je treba rešiti vprašanje, ali se naj ferijalne kolonije pošljejo samo na Po- horje ali tudi na morje. Na Pohorju so se otroci počutili dobro, pridobili so na teži in tudi potni stroški niso veliki. Vse to so dej- stva, ki govorijo zato, da naj otroci gredo le na Pohorje.

Mislim pa, da ti argumenti ne govorijo tu- di za to, da bivanje ob morju za ferijalne ko- lonije ne bi bilo primerno. Podmladek ima sedaj tako kolonijo že več let in opazuje ugo- den vpliv na deca. Na teži res med bivanjem otroci nič ne pridobijo, še celo kaj izgubijo, ker pač vsakodnevno kopanje v morju in vro- če podnebje v tem pogledu ne učinkujejo ne- posredno. Pač pa vidimo leto za letom, da dobe otroci malo pozneje, v zimskem času, prav dober tek in da pridobe na teži po več kilogramov. Na Pohorju imajo otroci ugodno bivališče, točno hrano, izprehode v gozdu, telovadbo na prostem, ali nimajo zdravilnega vpliva kopanja v morski vodi in toplih sol- nčnih žarkov. Zato pa ostane Podmladek na stališču, da ferijalne kolonije ob morju ne gre opustiti. Proti temu bi bili tudi starši, ki uvidevajo, da se njih otroci v zdravstvenem oziru zelo popravijo. Zato prosijo, naj Pod- mladek to upošteva inroke pošlje na morje po večkrat v zaporednih letih, ker je potem učinek še večji.

Jasno pa je, da vsem otrokom bivanje v vročini na jugu ne prija. Zato pa daje Pod- mladek deca prej zdravstveno preiskati in pošlje potem le otroke, ki jim bivanje v Pri- morju ne more škodovati. Za tako deca bo pač Pohorje vedno primerno in zato bi bilo dobro, da ostaneta obe koloniji, torej na Po- horju in ob morju, in da ima zdravnik pri dodelitvi glavno besedo.

Druga zadeva je prehrana. Podmladek je prišel do spoznanja, da je za deca mogoča in ugodna samo prehrana v lastni režiji. Zato ima Podmladek v svoji koloniji lastno kuhin- njo, kjer se kuhajo jedi, kakršne dobiva otrok doma, in kjer gledamo poleg tečnosti tudi na to, da dobi vsak otrok, kolikor hoče jesti, ker na ta način paraliziramo izgubo vredno pri kopanju in solnčanju. Tudi na Po- horju bo treba misliti na lastno kuhinjo, ker se je lani deca tudi morala šele privaditi po- lagoma skupni kuhinji v gostilni, kjer so se pripravljala jedila na domač, pohorski način. Pri lastni kuhinji se lahko da deci to, kar ji ugaja in niso niti daleč stroški tako veliki kakor pri tuji kuhinji. Pri ferijalni koloniji ob morju so torej edino potni stroški večji, pa niti ti niso tako ogromni, da bi znatno ob- težili proračun.

Naposled se je sprožila misel na stalna bivališča za kolonije na Pohorju. Nakupiti bi bilo treba prostor in tam postaviti preprosto poslopje, ki bi lahko služilo stalno za nastanitev ferijalnih kolonij. Če je ta ideja dobra za Pohorje, mora biti tudi za ferijalno kolo- nijo ob morju. Že lani sem sprožil idejo, naj bi se nakupil ob naši lepi obali kak prime- ren teren, na katerem bi se dalo postaviti poslopje za kolonijo s prav malimi stroški. Tako bi imele mariborske ferijalne kolonije svoje stalno zatočišče o političnih. V ostalem času pa bi moglo poslopje služiti zdravljenju potrebnim državnim uradnikom, n. pr. učiteljsstvu. Ti bi mogli stanovati v poslopiju in si v dotični kuhinji sami kuhati, tako da bi bili izdatki za bivanje ob morju prav majhni. Morda bo le mogoče uresničiti to misel ter najti način, da pride Podmladek do potrebnih sredstev.

Iz navedenih dejstev sledi:

Ferijalne kolonije naj bodo na Pohorju in na morju. Kam pride ta ali oni otrok, naj določi zdravnik. Prehrana naj bo samo v last- ni režiji. Stalni domi za kolonijo bi bili tako potrebni na Pohorju kakor na morju.

Dunajska vremenska napoved: Izpremen- ljivo vreme, včasih padavine. Sprva nekoliko topleje, potem pa zelo hladno ob severozapad- nih vetrovih.

Novosadka vremenska napoved. Oblačno. Dež. Slabotni vetrovi. Nizka temperatura.

Želodčne bolečine poneči.

Izmed številnih želodčnih nevarnosti so za vsakogar najnevarnejše želodčne boleči- ne poneči. Vzemite z bravi in ne bo vam treba radi želodca trpeti po dnevi in bdeti poneči. Ako vzamete prašek Magna, boste hitro in gotovo odstranili vzrok vsega zla. Nevtralizira kislino, ki povzroča fermenta- cijo hrane in razvijanje plinov, ki napenja želodec in povzroča vsakovrstne bolečine. Prašek Magna ne samo odstra- njuje kislino, temveč tudi miri in sčiti nežno želodno opno in ureja prebavo. Kupite že danes zavoj praška Magna, vzemite ga malo žlička v pol kozarca vode in videli boste, kako dobro boste spali in kako lahki in sveži boste vstali.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah, 1 zavojček s točilim navodilom Din 4—

Ljubljanski proračun pred občinskim svetom

Spomladansko zasedanje občinskega sveta slovenske prestolice je bilo sinoči odprto. Že prva seja je pokazala, da bo to, sicer kratko zasedanje zelo živahno, še bolj pa važno za žep ljubljanskih davkoplačevalcev. Predložen je proračun za računsko leto 1929. V »Slovencu«^c od 20. t. m. smo obširno informativno spregovorili o njem. Številke so visoke, dosti višje od lanskega leta, zato bodo seveda tudi davčnine in razne občinske doklade temu primerno zvišane, kajti one tvorijo glavni vir dohodkov.

Priznati se mora, da se je finančni strokovnjak g. Tavčar z hvalevredno vneto potrudil dokazati upravičenost tega poviška. Nad dve uri je trajalo njegovo poročilo, v katerem je v podrobnostih utemeljeval vsako postavko zase in se posebno toplo zavzel za nameščence, za katere gre po njegovem računu samo 23 odstotkov od proračuna in tudi njihove plače še davno niso dosegle zlate paritete. Ob-

jektivnost poročila g. Tavčarja je precej trpela vsled polemike proti kritiki občinskega gospodarstva. V javnosti se je zelo neugodno sprejela vest o povišanju proračuna, ker je vsakdo pričakoval, da se bo tudi v Ljubljani upošteval apel, ki ga je v posebni okrožnici naslovil na vse samoupravne jedinice finančni minister in v kateri poziva na čim največjo štednjo.

Tudi se v javnosti zelo podčrtava dejstvo, da so se vladajoči krogi v občini pri sestavi proračuna zelo malo, v mnogih slučajih prav nič, ozirali na zahteve in želje posameznih slojev in krajev našega mesta.

Otvoritev seje

Sejo je otvoril ob 5 župan dr. Puc. Prisotni občinski svetniki razen dr. Gosarja, prof. Jarca in Urbasa, ki so se opravičili. Župan je prečital imena darovalcev za reveže.

Poročilo finančnega odseka

Poročevalec finančnega odseka obč. svetnik Tavčar je v svojem nad poldrugo uro trajajočem poročilu podal dokaj izčrpen obris novega občinskega proračuna za l. 1929.

Ves proračun mestnega zaklada za leto 1929: potrebščine v znesku 47.506.098 Din, pokritja pa 48.115.861 Din, torej bi imel proračun za l. 1929 609.763 Din prebitka. Od tega prebitka pa naj bi se porabilo za pokritje primanjkljaja iz leta 1928 622.182 Din — torej znaša primanjkljaj še vedno 12.419 Din.

Potrebščine (številke v oklepaju navajajo kritje) so te:

Spolna mestna 8.478.788 Din (2.062.662 Din); mestna poslopja in zemljišča 4.372.669 (2.861.761); hranilne vloge in vrednostni papirji — (89.155); mestna podjetja in občinske davčnine 7.191.575 Din (3.521.574 Din); občinska posojila 4.525.915 Din (2.432.341 Din); ceste, ulice in trgi 10.245.057 Din (4.827.940 Din); socialno skrbstvo 4.880.957 Din (1.114.840 Din); zdravstvo 1.560.246 Din, (457.000); šolstvo 3.057.900 Din, (598.180); znanost, umetnost in prosveta 635.000 Din (—); prenešen delokrog 592.247 Din (300 Din); Raznoterosti 1.947.244 Din (150.100 Din).

Izredni promet navaja 17.397.167 Din potrebščin in 16.566.000 kritja.

K mestnemu proračunu so poslale svoje mnenje Zbornica TOI, Zveza industrijcev, Zveza obrtnih zadrug, trgovski gremij in društvo hišnih posestnikov. Zlasti zadnje je zahtevalo zelo skrajne ukrepe za zmanjšanje občinskega proračuna, kakor znižanje osebnih izdatkov, podraževanje raznih šol, znižanje vodarine in gostiščine na 5 odstotkov itd. O vseh teh vlogah je finančni odsek vodil evidenco in je njihovim zahtevam po možnosti ustregel.

Proračun je le nekoliko višji kot lanski. Med poviški kritja je upoštevan tudi znesek 242.000 Din kot najemnina za vojašnice. Ta znesek pa bo težko iztirjati. Med izdatki so novi za mestna zavetišča 296.000 Din, za zdravljenje bolnikov 100.000 Din in prispevki za vzdrževanje policije po novi vladni odredbi 293.000 Din.

Poročevalec je napovedal, da bo moral biti proračun za leto 1930 ugodnejši, to je manjši, kajti radi trošarinskega zakona se bodo dohodki mestne občine v letu 1930 zmanjšali za približno 3.000.000. Te izgube ne bo mogoče nadomestiti z novimi davčninami in jih bo možno nadomestiti z drugimi dohodki. Te tri milijone bo pač morala mestna občina prističiti kje drugje, v tem oziru je važno vprašanje reorganizacije mestne uprave in komercializacije mestnih podjetij. Novo ustanovljeni reorganizacijski odsek bo imel še mnogo dela. Mestna gospodarska podjetja si bodo morala iti roko v roki in ne nasprotno, kot pogosto dosedaj. Voditi se bodo morali ne po trenutnih načelih, ampak po ustaljenih gospodarskih programih. Potrebna je rešitev vprašanja mestnih dolgov in ustanovitve finančno-političnega referata.

Bodočnost mesta je odvisna od razvoja industrije in dotoka tujkega prometa. Šele, če se posreči privabiti oboje v Ljubljano, potem je razvoj Ljubljane zagotovljen, kar je želja in zahteva vsakega Ljubljančana in Slovenca.

Osebnih izdatki.

Poročevalec je nato tolmačil razne postavke v proračunu. Vseh mestnih uslužbencev je sedaj 437, ki prejema skupno letno plačo 12.564.347 Din. Pri splošni upravi prejema mestni uslužbenec 9.758.373 Din plače (25 % vseh izdatkov) pri mestnih podjetjih pa 2.808.974 Din (23 %). V primeri z drugimi mesti odstotek osebnih izdatkov v Ljubljani ni velik. V Zagrebu znaša pri proračunu 79 milijonov Din 29%, v Mariboru pa tudi 29%. Finančni odsek je sklenil predlagati znižanje izrednih draginjskih doklad, za stavbne komisije in črtanje nekaterih doklad delavcem izven urada, kar bi zneslo letno 269.000 Din prihranka. Največ mestnih uslužbencev (43 %) prejema 2000 do 3000 Din mesečne plače. Plače mestnih uslužbencev so v primeri s predvojnimi zelo niske in niso še dosegle zlate paritete. Saj se je samo število osebja v nekaterih uradih celo podvojilo in potrojitilo, izdatki pa so se — seveda po indeksu 1 zlate krona je 16 Din je le neznatno dvignili, ponekod pa celo zmanjšali. Potreba po novih uslužbencih je že popolnoma izčrpana. Glavni vzrok pritožb brez pomanjkljivosti uprave ni pomanjkanje uradništva, temveč zastareli sistem uradovanja. Reorganizacijski odsek se je že lotil rešitve tudi tega vprašanja.

Z dnem 1. novembra 1928 je prejelo pokojnino 67 upokojencev 2.246.927 Din letno. V pokojninski fond plačuje samo mestna občina in njena podjetja, kar obremenjuje proračun.

Ob sklepu izvajanj v splošni upravi je poročevalec povdarjal potrebo, da se v bodočih poglavjih črtajo vsi škodljivi izdatki in da se zmanjšajo službene potrebe.

Mestne hiše.

Poročevalec je navajal, da ima mestna občina sedaj 177 stanovanjskih poslopij, v katerih stanuje 989 stank s skupno 4435 člani, ko bo pa naseljena nova hiša na Poljanah, bo v mestnih poslopijih stanovalo 5100 oseb, to se pravi vsak enajsti prebivalec Ljubljane. Od prevrata dalje je mestna občina žrtvovala za zgradbo 29.167.980 Din, za zgradbo Delavske zbornice, vil za topničarsko vojašnico in hiše na Kolesiji pa 36 milijonov Din, kar znaša skupno 66.177.169 Din. Zadnja poslopja so bila grajena na račun akcije z obligacijskim posojilom, ki ni popolnoma uspelo in manjka še svojih 25 milijonov Din. Ko je leta 1921 mestna občina gradila hišo na Janežičevi cesti, je veljal kvadratal meter etaže 612 Din. Ta znesek se je do l. 1925, ko se je stabiliziral, dvignil na 1060 Din. Najcenejše pa so bile hišice na Vodovodni cesti, kjer je veljal kvadratalni meter 535 Din. Primanjkljaj mestnih hiš znaša 3.630.500 Din, v ta znesek je všteta anuiteta mestnih hiš. Najemnina stanovanj se odmerja po kvaliteti, legi in kvadraturi stanovanja. Najemnine se v splošnem ne bodo mogle povišati, ker so že itak previsoko odmerjene, pač pa se bodo regulirale. Dosedaj so stranke v mestnih hišah dolžne na najemnin 312.000 Din. 62 družin z 234 člani stanuje v nehigieničnih mestnih stanovanjih.

Letos bo mestna občina v glavnem popravila razna svoja poslopja, kakor magistrat, Mladiko, Grad, itd. Mestna občina dosedaj v gradbeni akciji ni samo sama gradila poslopja, temveč je podpirala tudi razna stavbna društva, katerim je izdala za 27.712.000 Din garancije.

Pri mestnem magistratu je do dne 1. marca vložilo 1568 družin prošnje za stanovanja. Že v predvojni dobi je stanovanj v Ljubljani primanjkevalo, sedaj pa je trditev velikih krogov, da je v Ljubljani dovolj stanovanj, toliko bolj neutemeljena.

Mestna občina bo stremela za tem, da prevzame erar v last mestne vojašnice. Akcija za prenos smodnišnice v Nadgorico ni uspela, radi pretiranih zahtev tamkajšnjih posestnikov. To je v škodo Ljubljane, ki se ne more širiti proti severu.

Govornik je obravnaval še ostala poglavja proračuna, kakor socialno skrbstvo, šolstvo, znanost in umetnost, prenešen delokrog in zlasti občinska posojila in vrednost mestnega imetja, ki znaša okrog 300.000.000 Din. Mestna občina ni prezadolžena, ker ta vrednost daleč presega vsoto vseh dolgov, davčna moč mestne občine pa je še trdna.

Nato se je razvila načelna debata

Obč. svet. g. Bahovec

je kot prvi govornik opozarjal na nedostatke v proračunu in posebej podčrtal težko stanje trgovskega stanu, predvsem detajlistov. Opozarja na apel velikega župana ob zaprisegi novih občinskih svetovalcev, da naj jim bo geslo v gospodarstvu: štednja, štednja, štednja. V istem smislu je opozarjal tudi finančni minister v svoji okrožnici od 16. januarja, kjer pravi, da ne bo dovolil nobene poviške kakor 10 %.

S tem proračunom pa se zvišuje užitina za 25 %, ki jo bodo morali plačati večinoma detajlisti. Ni pa nobena tajnost, da je v Ljubljani skoraj četrtina detajlistov zelo zadolženih. Konkurni so na dnevnem redu, sedaj pa so padla še nova bremen na njihova ramena.

Poročevalec je dejal, da je treba pospeševati industrializacijo, proračun pa uvaža povišek uvoznine za 50 %. Ta postavka je tudi proti občinskemu redu.

V imenu svojih sotrpinov (obč. svet. Turk: »Kateri pa so ti sotrpini?«), v imenu trgovskega stanu je protiven takemu gospodarstvu. Posebno še, ko občina na drugi strani meri z drugim merilom kakor n. pr. pri odmeri stanarin v svojih hišah.

Za njim je govoril obč. svet. dr. Vladimir Ravnar, ki je v dobro utemeljenem govoru izpodbijal poročilo finančnega odseka.

Ivan Hribar

Podobno, mestoma zelo ostro je kritikal mestni proračun g. Ivan Hribar. V glavnem je grajal, da ni proračun tehnično in stvarno dovolj jaseh, da se proračunavanje ni vršilo vedno pravilno, da so osebne potrebščine posameznih proračunov mnogo previsoke, da donajajo mestna poslopja in zemljišča mnogo premalo in da so zlasti gerenti mnogo preveč zadolžili mestno občino.

Napačno je, da se iskaneje davčnine, za katere je treba šele izposlovati dovoljenje višje oblasti, že kot sklenjeno stvar ter postavlja njihov dohodek kot kritje v proračun.

Napačno je nadalje, da se pri posameznih poslopijih navajajo med vzdrževalnimi stroški anuitete za posojila. Tako se pride do neverjetne anomalije, da se vzdrževalni stroški proračunavajo z 1 in pol milijona Din več, kot pa dajejo ta poslopja in zemljišča dohodkov. Tako proračunavanje mora imeti kvarne posledice za kredit ljubljanske občine.

Neskladno je, da se v proračunu mestne elektrarne proračunavajo osebni izdatki ne na račun plač in pokojnin, ampak tako, da se odbijajo od dohodkov dotičnega naslova, s čemer se zabriše sled o nekem delu osebnih izdatkov.

V stvarnem oziru se kritje ne bi smelo proračunavati preoptimistično, ker bi se moglo potem uvesti med potrebščine stvari, katerih izvršba ni nujna.

Glede stvarnosti posameznih proračunskih postavk delajo nekatere vtis skrajno potratnega gospodarstva. To dokazujejo številke proračunov.

Preveliki osebni izdatki

Tako znašajo vsi osebni izdatki mestnega zaklada in vseh mestnih podjetij 25.450.620 Din. Vse potrebščine vseh proračunov pa 66.576.21. Din. Osebnih izdatki znašajo torej 38,23 %. Naravnost razumljivo je za odstotek za potrebščine za osebne izdatke pri nekaterih proračunih. Tako znaša ta n. pr. v mestnem zakladu 45 %, pri mestnem pogrebnem zavodu 38,99 % in pri mestni zastavljalnici celo 56,64 %.

Poročilo mestnega knjigovodstva navaja sicer osebne izdatke s 15.813.000 Din, dočim znašajo ti po mojem poročilu 19.121.000 Din, torej za 3.308.000 Din več. To pa vsled tega, ker so nekateri osebni izdatki do neke meje skriti. Tako se n. pr. v prvi partiji črke B prvega poglavja navaja kot potrebščina za uradne prostore vsota 434.105 Din. V tej vsoti pa je, kar pač nikdo ne bi pričakoval, obseženih nič manj kot 342.805 Din za osebne izdatke.

G. Ivan Hribar prehaja nato

na kritiko mestnega gospodarstva

od l. 1922 dalje. Uvodoma ostro graja slabe posledice tedanje koalicije, ker se je tedaj mnogo preveč dovolilo mestnim uslužbencem. G. Ivan Hribar pravi naravnost, da so tedaj nastali delavski »sovjetic«^c za zvišanje službenih prejemkov. Ti »sovjetic«^c so dosegli, da so se dovoljevali uslužbencem 300 % doklade k stalnim plačam. Tudi zveza magistratnih organizacij v Ljubljani je po mnenju g. Hribarja uradniški »sojetic«. Nihče ne zaviđa mestnemu uslužbencu nekoliko boljše položaja, toda lok ne sme biti prenapet. Komisarji ne bi smeli po § 87 službenega reda zviševati službenih prejemkov. »Kljub temu so pa uslužbenki »sojetic«^c vplivali na komisarje zaradi zvišanja službenih prejemkov in je ravno iz dobe, ko je bil komisarjat v rokah tako zvanega »Triglava«^c (Likozard. Puc-Turk) mestni budžet obtežen s povišanimi osebnimi izdatki.

Nato govori g. Ivan Hribar, da se je tudi prekomerno najemalo novo uslužbenstvo iz strankarskih razlogov.

Mestna poslopja

Obširno govori nato g. Ivan Hribar o gospodarskih mestnih poslopijih in zemljiščih. 75 poslopij in zemljišč, za katerih vzdrževanje se je proračunalo 2.291.527 Din, donaja samo 570.242 Din čistih dohodkov. Tako slab efekt da je za mestno upravo pravi testimonium paupertatis.

62 milijonov 857 tisoč občinskih posojil že pritiska na žep občinskih davkoplačevalcev, najeti pa jih bo treba še 45.851.000 Din in bodo znašali koncem računskega leta 1929 vsi občinski dolgi 128.708.848 Din.

G. Ivan Hribar navaja potem podrobne številke o vzdrževanjih, izdatkih in potrebščinah ter dohodkih vseh mestnih poslopij. Graja, da se je mestna uprava premalo brigala, da bi povzdignila donosnost mestnih poslopij. Tako je veljalo vzdrževanje Podturške graščine v 2 letih 279.043 Din. Donajalo pa je le 35.632 Din letnih dohodkov. Pred vojno pa je donajala ta graščina 17.000 kron (ali okoli 190.000 Din), vzdrževanje pa je veljalo 1800 kron (ali okoli 20.000 Din). Poslopja, ki so se zgradila za omiljenje stanovanjske bede, donajajo 288 tisoč Din, anuiteta za posojila pa 1 milijon 845 tisoč, in mora tako občina vsako leto doplačati preko 850 tisoč Din. Pri tem pa so še zastanki na najemščinah, ki znašajo skupno nič manj kot 754 tisoč Din, pri čemer je erar v zastanku s preko pol milijona Din. Mnogo bolje bi bilo, da bi občina za zidanje stanovanj pridobila privatni kapital, kakor pa da sama zida.

Nato govori g. Ivan Hribar še obširno o mestnih podjetjih in davčninah ter občinskih posojilih. Danes znašajo ti že okoli 120 milijonov Din, l. 1910 pa so znašali v sedanji valuti okrog 13 milijonov 600 tisoč Din, od katerih pa je bil precejšen del že amortiziran.

Ni čuda, če bo treba poleg občutnih posrednih davkov pokriti po predlogu mestnega magistrata z dokladami k neposred. davkom pokriti še 14.150.000 letnega nedostarka. Nerazumljivo je pri takem sta-

nju stvari, če si upa magistrat v »izrednem prometu«^c predlagati še nove nerentabilne investicije.

Glede meščanske imovine pravi g. Hribar, da so vzdrževalni stroški zelo visoki (173.479 Din), za 28.479 več, kakor so bili proračunani. Najemščina je sedaj povišana za 50.000, a je še vedno mnogo premajhna z ozirom na lego poslopja, udobnostjo stanovanj in prikladnostjo poslovnih lokalov (429.475 Din).

Samostojna mestna podjetja.

Razven mestne zastavljalnice so vsa ta podjetja mišljena kot dobičkanosna podjetja in zato se je v njih vpeljala tudi trgovsko knjigovodstvo. Ne pa tudi trgovski duh. Plače v teh podjetjih bi morale biti odvisne od večjega ali manjšega uspeha podjetij. Potem bi bila tudi gorečnost uslužbencev večja in potem ne bi bilo mogoče, da bi bil pasiven mestni pogrebni zavod, kar mi bo gotovo pritrtil tovariš g. Josip Turk, v čegar rokah je pogrebno podjetje prav dobro uspevalo. Čisto zavožena je bila misel, pobirokratiti mestno pripravo.

Nato govori g. Hribar zelo obširno o tem kako je bilo mogoče, da so mogli gerenti tako gospodariti. Temu so bile krive strankarske razmere, vsled katerih ni nadzorna oblast nikdar tako nastopila, kakor bi morala. S 6. januarjem pa je bil na pravilen tem razmeram konec in zato je nerazumljivo, če priporoča finančni odsek sprejem proračuna, ki se prav nič ne razlikuje od gospodarstva, kakor so ga vpeljali gerenti.

Kdo je odgovoren za škodo.

Ker je nadzorna oblast pritrnila poslovanju gerentov, je prešla odgovornost za nastalo škodo na vel. župana, oziroma na osrednjo vladu. S pravnega stališča bi se dalo to mnenje tudi zagovarjati. Ne kaže pa spuščati se z državo v kaka vpletanja ali celo pravdo. Država je krenila sedaj na nova pota in naredila križ čez preteklost in zato je najbolje, da isto storimo tudi mi. Skrbimo pa, da z novim kurzom čim prej popravimo nastalo škodo!

Nato govori g. Hribar, kako je bilo napačno, da je veljal pri gradnji stanovanj dunajski vzorec. Ista stvar se ne prilega vsem. Ogromna kasarna na Poljanski cesti bo sama veljala ogromne vzdrževalne stroške, otrokom v teh kasarnah pa bo primanjkovalo zraka, ker je prešel trg Tabor, kjer bi otroci edino mogli dobiti prostor, po kratkovidnosti občinskega sveta v zasebno last.

Ljubljana in Zagreb.

Ni se pa ravnal po dunajskem vzorcu Zagreb, ki je zgradil 101 stanovanjsko hišo. Najemnina v teh hišah znaša od 130.000 Din letno do 3000 Din, ker ni Zagreb zidal kasaren.

Primeri z Zagrebom pa je zanimiva še v drugem pogledu. Zagreb ima 150.000 prebivalcev, torej približno trikrat toliko ko Ljubljana.

Ker znaša ljubljanski proračun skoraj 65 milijonov Din, bi moral znašati zagrebški 180 milijonov. Znaša pa le 96.093.780 Din, torej v primeri z ljubljanskim za 84 mil. premalo.

Zagrebška mestna uprava slovi kot velikopotezna, ali ne glede dolgov. Če ima Ljubljana 118 mil. dolgov, bi moral imeti Zagreb 340 mil., v resnici pa jih ima le 128, torej samo za 10 milijonov več kakor Ljubljana.

Pa tudi glede osebnih izdatkov se Zagreb z nami ne more kosati. Pri nas odpade na osebne izdatke 45 %, v Zagrebu pa 38,25 %.

Osebnih izdatki pri ljubljanski elektrarni znašajo 32,70 %, pri zagrebški 21,65 %, pri ljubljanski plinarni 35,32 %, pri zagrebški 20,77 %.

Velika pa je tudi razlika pri občinskih davčninah. Zagreb proračunava za kritje proračunskega nedostarka 30 % priklado na zemljarino in domarino ter 45 odstotno na ostale neposredne davke. Naš finančni odsek pa nasvetuje 35 % priklado na zgradarino, 135 % na zemljarino, 135 % na rentnino in krošnjarino, 80 % na splošno pridobnino in 150 % na posebno pridobnino, poleg tega pa priporoča še zvišanje uvoznine za 800.000 Din.

Ni čuda potem, če se industrija umika Ljubljani v velikem loku in če dobiva Zagreb vedno več novih industrijskih podjetij. Ta pa ustvarjajo nov promet in s tem nove vrednote ter tako množe blagostanje. Kdor ima smisla za Ljubljano, mora zato gledati, da se praktike, ki so nastale po vojni nehajo.

Gospodarstvo se mora vršiti po starem reku: stara vera, star denar, staro poštenje. Stabilizacija dinarja nas privede do starega denarja, na nas pa je, da se poprimemo tudi ostalega nauka te narodne filozofije.

Nato primerja g. Hribar še proračun iz l. 1910 s sedanjim ter ugotavlja, da je takrat šlo za osebne izdatke 9,23 % manj ko danes. A takrat je bil proračun manjši. Po znanem poslovnem pravilu pa morajo biti stroški v odstotkih tem manjši, čim večji je obrat.

Pri takih razmerah seveda ne more nositi odgovornosti in zato tudi ne more glasovati za prehod v podrobno razpravo.

Seja se je nato še nadaljevala in je bilo za g. Hribarjem prijavljenih še 8 govornikov.

GRAJSKI KINO, MARIBOR. — Torek 23., sredo 24. in četrtek 25. aprila.

»In ne pelji nas v skušnjavo!«

Velefilm, tragedija franc. familije za časa goltote človeštva... svetovne vojne 1914 do 1918. Nihče ne sme zamuditi filma, ki presega »Big parado, Wings Svetovno vojno«^c itd. Film nam pripoveduje o materinski, o bratski ljubezni in tovarištvu... O hrepenenju sinu po materi: »Mati, mati, samo še enkrat Te naj vidijo moje oči...« Posebna prvovrstna godba.

Kaj je novega

Koledar

Torek, 23. aprila: Adalbert (Vojteh), Feliks (Srečko). — Lunina sprememba: Prvi kraje ob 15.09. (Po tierschlu se napoveduje spremenljivo vreme.) — Jutri: Jarij.

Dušnih pastirjev — izsejencem!

Gg. duhovnikom in redovnikom.

Jako lepo znamenje vernosti našega naroda je, da se vsako leto toliko stori za razširjanje svete vere med pogani inamo tudi svoje misijonarje po raznih delih sveta med pogani.

So pa še kotički vinograda Gospodovega, ki med nami še niso našli tistega zanimanja in ljubezni, kakor bi zaslužili. Ti kotički so ostali neopaženi, dasi so veliko bližji Srcu božjemu in našemu — to so nasebine naših slovenskih izseljencev po raznih delih sveta. Tisoči in tisoči so tam, ki so naši lastni bratje, ki se pa utapljajo v verski in moralni propad. Obupno kličejo po usmiljenem srcu slovenskega misijonarja, ki bilo veliko dovolj, da bi se jih usmililo, pohiteli med nje in jim ponudilo svojo duhovsko roko in jih rešilo. Koliko hvaležni, solza, pa tudi hvaležnih molitev bi dobilo srce, ki bi se za nje žrtvovalo.

Zlasti potrebujemo po enega slovenskega duhovnika za Argentino, Brazilijo, Belgijo in Holandijo.

Ali bi se ne našli štirje slovenski duhovniki ali redovniki, ki bi hoteli iti v tujino, vsaj za nekoliko let na pomoč tem revežem?

Družba sv. Rafaela je pripravljena storiti vse potrebne korake, da bi se leta delovanja v tujini štela, kakor če bi doma delali, da bi dobili takoj zopet službo, ko bi se vrnil domov. Redovnikom bi z veseljem skušala poskrbeti vsa potrebna dovoljenja za prosto delo pri predstojnikih doma in v Rimu.

Nekoliko let delovanja v tujini bi zlasti mlajšim gospodom samo koristilo pozneje pri delu doma.

Družba sv. Rafaela,
Miklošičeva c. št. 24. Ljubljana.

Krasna rezbarska umetnina invalida

Celje, 22. aprila.

Ob priliki romarskega shoda pri Sv. Jožefu, je prošlo nedeljo vzbudila veliko pozornost razstava izrezljane nad 1 m visoke cerkve, ki jo je razstavil invalid Avguštin Lešnik iz Sv. Barbare v Slov. goricah.

Cerkev je naravnost občudovanja vreden rezultat potrpežljivosti, pa tudi arhitektonskega smisla preprostega invalida. Izdelana je vsa iz hrastovega in orehevega lesa in se da razložiti v 44 delov. Interesantna je notranjščina, kjer ne manjka niti najmanjša stvarica, ki jo lahko vidimo v katoliški cerkvi: klopi, oltarji, svečniki, monštranca, prižnica itd. Zgrajena je cerkev v vernem gotičnem slogu in ji zunanost krasi 62 stolpčev. V glavnem stolpu je posebna priprava za avtomatično zvonenje ter prava ura, ki točno kaže čas. Rezbar je delal na stvari ni manj kot 4 leta. Pravi, da posveča delo spominu na svetovno vojno ter naše narodno osvobodjenje. Pri sestavi cerkvice je porabil ni manj kot 14.000 žebeljčkov in 1500 rezbarskih žaglic.

Delo bo razstavil tudi na ljubljanskem velesejmu.

Reumat zem

trganje v kosteh, protin, išias zdravi najuspešnejši Reusanal pasta. Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvaja Lekarna Arko. Zažreb Hlica 12

Usmiljenim srcem

Dne 20. t. m. je železniška lokomotiva zanetila z iskro grozovit požar, ki je uničil v trenutku v vasi Gatina občine Grosuplje 20 gospodarskih poslopj z vsemi pritlikinami, orodje, obeko, živež ter krmo. Nesrečni pogorelci obupno zrejo v bodočnost. Zadnje slabe letine so jih zadolžile... sedanjí požar pa popolnoma uničil.

Ničesar razen golega življenja ni bilo mogoče rešiti.

Močan veter je z bliskovito naglico raznesel požar, ki je trenutno objel vsa pogorela poslopja.

Podpisani odbor trka na usmiljena srca. Pri-skočite nesrečnejšem na pomoč, bodisi v denarju, živežu, v obliki ali orodju.

Enako prosimo oblastva in denarne zavode izdatne in hitre pomoči.

Škoda je ogromna.

Tu veljaj: kdor hitro da, dvakrat da.

Podpore sprejema Župni urad Zalna in županstvo občine Grosuplje

Grosuplje, dne 20. aprila 1929.

Za odbor:

Josip Solar, župnik, Zalna. — Miha Adamič, župan občine Grosuplje. — Anton Ravnikar, kaplan v Grosupljem. — Anton Rus, obč. odbornik, Gatina. Alojzij Lampret, posestnik, Gatina.

Na pogorišču

Prišel sem po kolovozni poti, ki se odcepi od glavne ceste in vodi od severne strani v Gatinu. Na nizkem gričku stoji vas, ki šteje 24 hiš. Z neko čudno tesnobo sem se bližal naselbinu, ki je bila ravna v razredčene oblake črnkaste dima. Iz prijazne hišice, ki je od te strani prva v vasi, je prišel visok človek v modrem predpasniku. Gospodar je krenil proti kozolcu poleg hiše, v katerem je bila stlačena koruzna slama. Obšel je kozolec, naposled pa obstal in se skrbno oziral proti sosedu, kjer je bilo pogorišče in je veter razganjal dim in pepel na vse strani.

Zavil sem mimo hiše in neodločen obstal na razpotju. Ena pot vodi po vasi navzdol proti železniški progi, druga na levo proti vrhu klanca. Sredi med obema sameva okajeno zidovje pogorele hiše. Na stečaj odprta okna z razbitimi šipami so pošastno zrla vame in nemo pričala o obupni nesreči, ki je doletela njene stanovače.

Prislonil sem kolo k osmojenemu deblu jablane koncem razvaline ob vodnjaku. Vsekrizem je ležalo ožgano tramovje, ki je ponekod še tlelo. Med tramovjem sem opazil ogromen železen kavelj, nasajen na dolgem drogu. Očitno so ga bili pozabili gasilci. Na spodnjem koncu hiše je sedela na kameniti škarpi skupina žensk, ki so čvale nekaj rešenega pohištva. Nekatere so tiščale obraze v predpasnike in ihtele.

Star mož je prišel odnekod z vilami in spravil manjše kose ožganega, tlečega lesa na kupe.

»Ste vi tu gospodar, oče?«

Upri je vame sajasti upadli obraz, v pordelih očeh so se mu lesketale solze.

»Sem bil, a zdaj nisem več. Ti moj ljubi Bog, kako postane človek v nekoliko trenutkih berač!«

»Kaj vam je pogorelo?«

»I, vse, gospod, prav vse. Glejte, tole je bila še opoldne naša hiša, kjer je vsa družina mirno in nič hudega sluteč južnala. Namenili smo se, da bomo ves dan sadili krompir. Komaj smo se dobro odpravili zdoma, že je bil po poslopje v plamenih. Kot da je bilo polito s petrolejem, tako je gorelo. Jedva smo rešili živino iz hleva in jo pognali na vrtove in njive. Iz hiše smo komaj rešili pohištvo. Na podstrežje ni bilo več mogoče, ker se je vdiralo tramovje. Zgorelo nam je 50 mernikov žita, mnogo obleke, drobnega gospodarskega orodja, vse, vse, kar smo hranili na podstrežju.«

»Da ste vsaj živino rešili!«

»Smo jo, hvala Bogu, toda kaj ji bomo položili v jaslji? Zgorela je vsa krma, zgorel edini voz,

ki je stal pred hlevom, naložen z listjem, zgoreli so svinjaki, v katerih smo imeli nekaj mladih prašičkov...«

Približala se je postarna ženica, gospodinja, lomila z rokami in venomer tarnala:

»Jezus, kaj bomo počeli! Saj prašički tudi ne bodo obstali, ko so opečeni!«

Pogledal sem v izpraznjeni hlev, čigar obokanega stropa ni podrli požar. S težavo sem si potiskal pot med razvlečenim lesom in razsuto žerjavo do vrat. Pod jaslji v hlevu je čepel velik, siv domač zajec in mirno grizel neko bilko. Edina živa stvar, ki ves čas požara vztrajala v hlevu in v splošni zmedenosti ostala izročena na milost in nemilost ognjeni usodi.

Na spodnjem koncu vasi je stala gosta gruča ljudi, iz katere se je tu in tam zasvetila gasilčeva čelada. Ob gručji je stražil orožnik z nasajenim bajonetom. Med tarmenje obupanih pogorelecev je od časa do časa udaril kričeč glas, kakor povelje.

Tam proti jugu pa je sameval sivi grad, ki ga je z medlimi žarki skozi lahke meglice obsevalo zahajajoče sonce, in molče zrl na usodo potomcev svojih nekdanjih podložnikov.

Statistika prosvetnih večerov

Ljubljana, 22. aprila.

Javna predavanja ljubljanske Prosvetne zveze, združena z deklaracijami, glasbenimi in pevskimi točkami, so se pod naslovom prosvetnih večerov uvedla pred petimi leti (v jeseni 1924). S tem je hotela Prosvetna zveza oživiti tradicijo velikih javnih predavanj, namenjenih najširšemu krogu občinstva, kakor jih je prirejala svoj čas SKSZ (Slov. kršč.-soc. zveza) pod Krekovim vodstvom. Tega dela se je lotila Prosvetna zveza z nemalo skrbjo, ali se bo stvar obnesla, to se pravi, ali bo mogoče dobiti poslušalcev — znano je, da je v dobi kinematografov težje dobiti ljudi k predavanju nego poprej — in seveda tudi dovolj predavateljev. Ki bodo prav tako z zanimivostjo predmeta kakor tudi že s svojim imenom privabili občinstvo v predavalno dvorano. Nekoliko se je ta skrb povečala še s tem, ker je bilo neobhodno potrebno uvesti tudi malo vstopnino radi stroškov za dvorano, za kurjavo in za zelo številne diaprozitive, ki jih je bilo treba nabaviti za nekatera predavanja. Dasi so vsi predavatelji brez izjeme predavali brezplačno (— tudi to je tradicija, ki se je uveljavila brez najmanjšega ugovora —) so vendar znašali stroški za vseh 85 prosvetnih večerov, kar jih je bilo doslej, 51.380 Din ali okroglo 600 Din za vsak večer.

Če se danes ob nekaki petletnici te naše prosvetne ustanove kratko ozremo na izvršeno delo, nam dokazuje umetnost in potrebnost takih prireditelj že dejstvo samo na sebi, da se je ta ustanova ohranila nepretrgoma skozi pet let. Prva tri leta so se vršila predavanja vsakih štirinajst dni, zadnje dve leti pa vsak teden. Kakor rečeno, je bilo vseh prosvetnih večerov doslej 85, udeležilo se jih je pa 20.889 obiskovalcev. Leta 1924-25 se je udeležilo vsega skupaj 10 prosvetnih večerov 3396 oseb, leta 1925-26 je prisostvovalo 16 prosvetnim večerom 4715 obiskovalcev, naslednje leto je bilo na 14 prosvetnih večerih 2850 oseb; leta 1927-28 se je število prosvetnih večerov skoro podvojilo, ker so se vršili vsak teden (od oktobra do marca), in se je udeležilo 24 večerov 5629 oseb; v minulih zimski sezoni smo pa imeli na 21 večerih 4290 obiskovalcev. Povprečen obisk je znašal prvo leto 339, drugo 294, tretje 208, četrto 294 in peto 205 oseb. Prosvetna zveza se je v minulih sezonah zelo bala, da bo radio prehodno konkuriral prosvetnim večerom; a zgorajšnja statistika kaže, da je število obiskovalcev zadnja tri leta prilično konstantno in da bodo prosvetni večeri ohranili prijatelje kljub radiu; radio ne more še nuditi slik, poleg tega pa stopi občinstvo v predavalni dvorani v neposrednejši stik s predavateljem in lahko dobi na željo od njega še podrobnejše podatke. Poleg tega pa privablja k prosvetnim večerom marsikakega obiskovalca tudi pevске in orkestralne točke (prvih je bilo doslej 23, orkestralnih pa 74); na sporedu je bilo tudi vsega skupaj 37 deklaracij.

Mislimo, da je Ljubljani v čast, da se je ohranila ta institucija skozi pet let. Nič ne dvomimo o tem, da se bo enako obnesla tudi v bodoče.

Velika dobrota

Sv. Miklavž pri Ormožu, 20. aprila.

Nekako pred enim mesecem smo na tem tem mestu poročali, da je bila ustanovljena šolske kuhinja, ki je nudila revnim učencem vsak dan toplo hrano. Kuhinja je delovala nad en mesec. Pred par dnevi je nehala poslovati, ker je bila vsled nastopa toplega vremena precej popustila. Kako velika je bila kuhinja, morejo povedati le tisti otroci, ki doma po več tednov niso zavžili okusne hrane in so tudi kruh le redko-kekdaj videli. Kuhinja je nudila dnevno 50—60 učencem toplo hrano. Razdeljeno je bilo vsega skupaj 1087 obedov. Da je kuhinja mogla delovati v tako velikem obsegu, je zaslug nekaterih posestnikov, ki so jo velikodušno zalagali z mastjo in živili.

„Čevlje osnažiti, gospod?“

Ljubljana, 22. aprila.

Sredi največjega prometa, ki se razvija od jutra do večera pred glavnim kolodvorom, so si izbrali torišče svojega delovanja trije javni poklicni snažilci čevljev. V Ljubljani je to edino podjetje te vrste, torej brez konkurence. Ljubljanska mestna občina pri izvrševanju te obrti ni nikakor prizadeta, ker od snaženja čevljev ne pobira nikakega davka, tudi trošarine ne. Svet, na katerem podjetje stoji, je last uprave državnih železnic. Če je med njo in snažilci čevljev kaka pogodba, me ni zanimalo in je to tudi tako rekoč uradna zadeva.

K tistemu sem pristopil, ki ima lepo, novo omarico s petimi predali.

»Kar sem položite nogo, gospod, bova takoj gotova,« me je nagovoril. Skoro žal mi je bilo, ker nisem imel namena, da bi položil nogo tja, kamor je mož želel.

»Hvala, ne bova! Veste, se ne izplača. Res ne, ker sem iz Ljubljane in nimam daleč do doma; pa tudi hoje imam še danes veliko,« sem se nerodno izgovarjal.

»Ljubljaničani res ne nudijo prida zasluzka,« je povedal. »Če bi ne bilo tujeve...«

»Saj teh je vedno dovolj.«

»Ni jih več toliko.«

»A kako dolgo ste že snažile čevlje in kako ste to postali? Ste nemara invalid?«

»Nisem invalid, četudi slabotnejši od marsikaterega invalida. Živčno bolan sem in ves nadložen. Pred letom mi je zdravnik priporočil veliko zraka, sonca in mru. Izšel sem se bil za knjigoveza. Ker ni bilo zasluzka v tem pokličen, sem nakupil »biksac«, masti za čevlje in krtač ter prišel semkaj sedet.«

»Zelo preprosto delo.«

»Mislite? In vendar ni tako. Bi jih morali videti s kakšnimi čevlji pridejo nekateri. Se ne vidi usnje iz blata. In kakšno blato! Kakor klej se drži čevlja. Največje težave imam s potniki, ki prihajajo iz Sreana, Banata in tam doli. Večinoma živinski trgovci. Po vseh sejmovih so pobrali blato in ga prinesli meni v Ljubljano. Ni prijeto, požirati prah, ki se mi kad izpod krtače pod nos. Zelo nerodno je snažiti opanke. Tiste pletene mislim, z navzgor zavito konico. Treba je mazati nalanko in skrajno previdno, da mu poleg opanka ne namažem tudi nogavic. Tega pač ne razume vsakdo.«

»Koliko zaslužite dnevno?«

»Kakor je. To odvisi od vremena. Največ tedaj, ko po budem deževju posije sonce in kaže, da bo lepo vreme. Ob vztrajnem deževju ni prida zasluzka, enako ne v suhem.«

»Koliko računate, če osnažite par čevljev?«

»Od nizkih 3 Din, od škornjev 5 Din. Če so zelo blatni, računam kak dinarček več.«

»Kakšni ljudje prihajajo k vam?«

govorili o vremenu in skušali drug drugemu odpustiti, da sploh eksistiramo.

Nekoga dne sem se oddaljil iz svojega običajnega okoliša in staknil v bližnji ulici malo kavarno, ki je nisem prej še nikdar videl. Vstopil sem. Sedel je tu že neki mlad mož. Zaela sva govoriti in čez nekaj časa sem poznal njegovo življenje. Star je bil 25 let, ruski dijak iz boljše družine, in vsled revolucije v izgnanstvu. Slabo je živel ter bil pripravljen na vse. Spomnil sem se milijonarja v hotelu in v trenutku mi je padla v glavo sijajna misel, da bi pomagal mlademu možu.

»Denarja potrebujete,« sem rekel, »tu je dovolj bogatih ljudi. Napravili bomo zbirko. Napravila bomo polo — napisal bom kot prvi svoje ime s 2000 franki — teh ne boste dobili — in potem ne bo mogel nihče izmed milijonarjev napisati manj.«

Izgotovila sva polo in napisal sem prvi: Ivan Bidell, 2000 frankov. Nato se je vpisal Rothschild, nato Ford, nato Morgan in nato vsi drugi. Napravili so to brez posebnega navdušenja, bolj iz stare navade. Mladi Rus je dobil skupaj 23.000 frankov in to ni bilo malo.

Nastal je molk in nato je rekel Bidell.

»Naslednjega dne sem se izselil iz hotela.«

»Zakaj?«

»Rothschild je prišel tudi z zbiralno polo za nekega Rusa — in več kot enega si nisem mogel privoščiti.«

Mati in otrok se bliščati radosti, ker je mesto neprijetnega ribjega olja okusni

JEMALT

prava rešitev. Jemlje se s slastjo tudi po'ati.

Kazimir Tetmajer:

Moder kmet

Neki vojvoda je kruto preziral svoje poddanike, zlasti kmete.

»Samo s korobačem po njih!« bilo je njegovo geslo.

Baš je slavil svoj štirideseti rojstni dan. Piemstvo se je po običaju zbralo, da mu častita. Zabava je bila že v polnem teku, ko nenadno stopi sluga in prijavlja kmeta, češ da stoji pred vrati in hoče s silo noter. Nosi s seboj baje prevažno vest za vojvoda.

»Mar je ponorel ali kaj! Kaj ne ve, da imam goste? Pa če že nosi važno vest, naj vstopi! Vsaj slišali boste, prijatelji, kake kmetavze imam! Glavo stavim, da bo prišel s prošnjo: naj mu bom milosten! No, baš pravi čas prihaja!« govoril je vojvoda gostom.

Komaj je te besede izrekel, že vstopi v dvorano kmet, pražnje oblečen, z radostjo v licu. Globoko se prikloni gospodi in ostane pred vrati.

»Kaj hočeš?« vpraša ga vojvoda ves besen.

»Vaša milost,« začne kmet, »slišal sem, da ste izgubili prstan, ki je bil mnogo vreden in vaši milosti za čudo drag.«

»Da, bil je to dragocen spomin, ki sem ga izgubil nekje na lovu,« potrdi vojvoda. »Morda kaj veš o njem?«

Namesto odgovora izvleče kmet iz pasu prstan, ki je ves blestel od dragih kamenov.

Naj pogleda vaša milost, ako je morda to oni prstan! Ako je, prosim, pustite me milostno, da grem,« prosi kmet.

Vojvoda skoči in krikuje:

»Da, to je on! A kje si ga dobil?«

»Našel sem ga.«

»A kje?«

»Na potu, ki vodi k vašemu dvorcu. Med dvema kamenoma je bil, zato sem ga vam brž prinesel.«

Po teh besedah se nakloni in gre.

»Kam hočeš! Kaj ne veš za moje besede? Rekel sem, da oni, ki prinese moj prstan, bo prejel veliko nagrado,« ga zadržuje vojvoda.

»Oprostite, tega nisem vedel, ker bivam daleč od ljudi.«

»Ne govori, kakor da nečeš nagrade! Besedo bom držal.«

»Prosim, samo svojo dolžnost sem storil...« govoril je kmet prostodušno.

»Meni je to vseeno,« vrne vojvoda, »hočeš denarja ali kaj drugega?«

»Ako vaša milost dopusti, da izbiram, prosil bi za nekaj drugega,« reče kmet in pri tem napravi tak obraz, da se gosti niso mogli vzdržati smeha.

»Kako nagrado torej želiš?« vpraša vojvoda.

»Prosil bi za pet in dvajset vročih z debelo palico...« zaprosi kmet in pri tem šaljivo treplje z očmi.

Vsi prasnejo v gronovit smeh. Vojvoda se je komaj našel in rekel kmetu:

»Išči drugo nagrado, sicer bom moral misliti, da pri tebi ni vse v redu...«

»Prav zato, ker imam zdravo pamet, hočem pet in dvajset vročih, ker od teh ne bom nosil niti ene,« odgovori kmet.

»Kaj?« se čudijo gosti.

»To je namreč takole: Ko sem prišel na dvorišče in prosil vratarja, naj me pusti k vam, me ni pustil, dokler mu nisem obljubil četrtino nagrade, ki bi jo naj dobil za najdeni prstan. A ko je drugi sluga zvedel za to, me tudi on ni pustil naprej, dokler nisem tudi njemu obljubil četrtino nagrade. Pred večnjo mi vrati je bilo še strašnejše: tu me je zadržal upravitelj in ni mi dal naprej, dokler mu nisem obljubil polovice cele nagrade. In tako meni ne ostane nič...«

Ko je kmet to izrekel, je zabučala burja smeha.

»To si sijajno izvedel, prijatelj,« vzklikne vojvoda. »Kar so zahtevali, naj jim bo! Ker si pošteno razdelil tem zanikarnejšem, naj vsak svoj del prejme!«

In takoj ukaže vojvoda, da se »nagrada« razdeli, in že se razlegne ječanje slug, ki so prejimali — nagrade...

Kmetu pa da vojvoda deset dukatov, ker se je pokazal tako velikega in modrega; in še pčzove ga, naj sede k mizi med goste; in te je vsaki modrijan s svojimi dovtipi in domisljicami ne le zabaval, ampak jim je pokazal tudi to, da priprosti kmet ni bedast, zato mu je težko, ako gospoda ž njim ravna kakoli s sužnjem...

Ta dogodek je tako močno deloval na vojvoda, da je tega kmeta vzel v svoj svet in od takrat postal največji kmečki prijatelj.

Prevedel L. G.

Hasse Zetterström:

Dobrodelnost

Moj prijatelj Bidell se je vrnil s svojega potovanja ter sedel sedaj na svojem starem prostoru v kavarni. Molčal sem, ker nisem vedel povedati ničesar novega in Bidell je tudi molčal. Skoraj ves svet je že videl, pa ni vedel ničesar povedati.

»Ali si doživel kaj posebnega?«

»Skoraj nič. Neki pregovor poznam, ki je resničnejši od vseh drugih: vsaka stvar je zabavna le toliko, kolikor jo sam napraviš zabavno. Človek doživi le to, kar hoče. Prišel sem baš iz Monte Carla. Nič nisem dobil, ker sploh nisem igral. Edini način, da človek ne izgubi. Stanoval sem v hotelu Evropa. Imenitno, v vsakem oziru. Tam so stanovali prav za prav sami milijonarji, ne taki kot tu doma, temveč resnični, z mnogimi milijoni. Morgan, Rothschild, Ford in drugi najtežji. Srečevali smo se pri zajutruku, se pozdravili,

»Jih ne morem veliko opazovati, ker vidim pri svojem poslu vsakega samo do kolen. Večnoma sami moški. So prihajali tudi ženske, pa se je vedno našel kak hudomušnež, ki je zbijal neslane šale in mi odjedal kruh.«
»Kako pa s konkurenco?«
»Onadva sta invalida in imata boljše mesto, kot jaz. Marsikateri gosti mi prestrežeta. Nu, za mokre čevlje jima ne zavidam, ker se za zlomka ne svetijo, naj človek se tako drgne.«
»Pa bi kaj drugega začeli.«
»Bavim se tudi z astrologijo. Glejte!«
Potegnil je iz nekega prečala v omari le-tak, na katerem je stalo natisnjeno: »Hladni odgovori na žareča vprašanja.« Nato pojasnilo, kako podoisani »zanesljivo« ugame človeško usodo iz označevanja planetov in sicer na čisti znanstveni podlagi brez vsakega sleparij itd.
»Ali vam v zvezdah ni stalo nič boljšega, kot maženje čevljev?«
»Gospod, usode se ne da izpremeniti!«, je odvrnil resno.
Približal se je potnik s kovčkom v roki. Nisem hotel preprečiti možu zaslužka, zakaj potnik je imel obilo blata na čevljih.

Osebnosti

★ V molitev se priporoča preč. g. msgr. Slavec iz Trsta. Že pred veliko nočjo ga je zadela težka bolezen.
★ Duhovniška spremenitev. Za kaplana v Semiču je bil premeščen Anton Miklavčič, kaplan v Zagorju ob Savi.

Ostale vesti

★ Gg. Milan Kostić, bivši narodni poslanec, in Milan Todorović, trgovec, prvi glavni tajnik, drugi pa glavni blagajnik Odbora za ustanovitev Karagjorgjevega doma v Viševcu, sta se včeraj mudila v Ljubljani in posetila tudi naše uredništvo. Imenovani odbor, kojega pokrovitelj je Nj. V. kralj Aleksander, a častni predsednik g. predsednik vlade general Peter Zivković, je že zgradil iz sredstev iz cele države v čast ustanovitelju naše dinastije, v katerem bo nižja poljedelska šola, narodna knjižnica in muzej, a treba je še notranje opreme. Gospoda Milan Kostić in Milan Todorović sta se mudila tako v Zagrebu, Mariboru in Ljubljani, kakor v drugih mestih, da interesirata denarne zavode, podvzeta in privatnike, da se s njihovo patriotično pomočjo dovrši ta narodni spomenik. Oglas s sliko Doma homo še prinesli.

★ Razpis župnij. V ljubljanskem škofjskem listu sta bili razpisani župniji: Kostanjevica in pod patronstvom rodbine barona Rastern stoječa župnija Homec. Za obe je rok za vlaganje prošnje določen do inkl. 30. apr. 1929.

★ Smrtna kosa. V goriški bolnišnici je umrl Stanko Lasič iz Vrtojbe pri Gorici, star komaj 19 let. — V Vipavi so pokopali bivšega občinskega tajnika Rikota Kacina. — V rmem vrhu je umrl Karel Kavčič, star 22 let.

★ Velik izlet Jadranske straže v Grčijo. Jadranska straža priredi v začetku meseca maja velik izlet v Grčijo. Potniki odpotujejo dne 1. maja ob 23.40 iz Belgrade za brzovlakom preko Niša, Skoplja in Solun, dalje v Atene in Pirej, odkoder

★ Hudo zaprtje, katar debelega črevesa, napenjanje, zastajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku odstrani naravna »Franz-Josef-grenčica« — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki strokovnjaki izpričujejo, da »Franz-Josef« voda učinkuje brez bolečin celo pri razdražljivosti črevesa. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

se vrnejo dne 7. maja zvečer v Belgrad. Cene za vožnjo iz Belgrade do Aten in nazaj znašajo za I. razr. 1200 Din, za II. razred 1000 Din in za III. razred 650 Din. Izletniki, ki nameravajo oploviti, naj takoj pošljejo Jadranski straži v Belgradu (Miloša Velikega ul. 14) tri četrtine tega zneska. Do Belgrade imajo izletniki na podlagi posebnih legitimacij Jadranske straže polovično vožnjo, nazaj pa z isto vozovnico brezplačno. Kot aro za prenočišča naj pošljejo 300 Din, nečlani pa še 40 dinarjev. Izletnikom se pripravlja v Solunu in Atenah pristen sprejem. Dosedaj je prijavljenih že okrog 150 izletnikov. Za ljubljansko in mariborsko oblast je rezerviranih samo 40 mest.

★ Zunanji udeleženci koncerta »Maribor« dne 3. maja 1929 priporočamo, da si čimprej naroče vstupnice, ki so že v prodaji v Cirilovi knjižarni, Maribor, Aleksandrova c. 6.

★ Občni zbor prostovoljcev je 20. t. m. ob izredno častni udeležbi članov izvolil sledeči odbor: preds. Vlad. Fabjančič in odborniki Gorečan, Habe, Mravljec Radešček Fr., Starman Val., Šifrer Al., Velkovič, Zorc. Z občnega zbora je bil Nj. V. kralju poslan brzojavni pozdrav. — Zunanji člani, ki bi želeli osebno govoriti s kakim odbornikom, naj to prej javijo po dopisnici. Tajnika bodo lahko dobili samo ob 2 pop. pri Mikžu, Kolodvorska 3. — Termin za vlaganje prošnje za nova uverjenja je podaljšan do 31. maja. O ostalih zadevah glede zemlje in stavbnega lesa bodo še naknadno obveščeni po časopisu in okrožnicah. — Naročite dobrodelne srečke ruskih beguncev, naših bivših vojni tovarišev, po 10 Din! Odbor se tem potom za hvaljuje p. n. časopisu za blagohotno objavljjanje naših notic.

★ Ne v Argentini! Zadnje dni so nekateri časopisi v Jugoslaviji objavili oglase, s katerimi se naše ljudstvo pozivljajo, naj se oni, ki se žele izseliti, izselijo v Argentino, kjer bi našli delo pri gradbi železnice v nekaterih argentinskih pokrajinah. Po drugih obvestilih na so to province strasno nezdruge in divja tam stalno malarija in lepra. Iz te province se redko kdo vrne živ, še bolj redko pa zdrav. Izgleda, da je pri vsej stvari vmes brezvestna agitacija nekaterih parobrodniških družb iz neke sosedne države, ki hočejo izvesti naše ljudstvo v emigracijo, obetajoč jim velike dnine. Radi tega opozarjamo naše izseljence, naj ne nasedejo tujim agentom in naj se ne selijo na tako delo v Argentino, kamor jih žele agenti zvabiti s pomočjo časopisnih oglasov.

★ Vreme 22. apr. ob 8 zj.: Ljubljana: barometer 761.7, topl. min. 4, maks. 16. Burja. Oblačno. Dež in sneg. — Maribor: barom. 761.4, topl. min. 3, maks. 10. Burja. Oblačno. Dežja 1 mm. — Zagreb: barom. 761.9, topl. min. 4, maks. 16. Mirno. Oblačno. Dežja 1 mm. — Belgrad: barom. 761.6, topl. min. 5, maks. 19.7. Mirno. Oblačno. Dež. — Skopje: barom. 757.9, topl. min. 1, maks. 21. Mirno. Oblačno. — Split: barom. 755.1, topl. min. 13, maks. 20. Jugovina. Oblačno.

★ Slovensko posvečenje novih zvonov v Zemunu. V nedeljo popoldne se je v Zemunu vršilo slovesno posvečenje treh novih zvonov za samostansko cerkev oo. frančiškanov. Pred posvečenjem je šla po vseh večjih zemunskih ulicah procesija, ki so se je udeležila katoliška družba in druge mestne korporacije, mnogoštevilni meščani, dijaki, usmiljenke in duhovščina. Voz z zvonovi je bil pod okriljem Orlov in Orlic. Neposredno za vozom so šli botri novih zvonov. Pred samostansko cerkvijo je imel na ljudstvo lep nagovor mestni župnik dr. Vincetič, ki je na kratko očrtal zgodovino samostana. Po govoru je zapelo pevsko društvo »Rodoljub« pesem »Gospodov dan«. Ko so po opravljeni svečanosti jeli dvigati zvonove v stolp, je šlo pri manjših dveh zvonovih vse po sreči. Ko pa je bil dvignjen veliki zvon do polovice stolpe, so se jele trgati vrvi in je nastalo med navzočimi veliko vznemirjenje. Prisotnosti duha delavcev, ki so vlekli zvonove v stolp, je pripisali, da so pretečo nesrečo pravočasno preprečili s tem, da so z železnimi žicami potegnili zvon na rob cerkvene strehe in nadomestili trgajoče vrvi z novimi, nakar je kmalu izginil tudi veliki zvon skozi lino v notranjost zvonika.

★ Zopet prišel črnogorski hajduk. Te dni so v Kosovem Logu blizu Danilovega grada v Črni gori prijeli zloglasnega razbojnika Novo Peroviča. Prišel je v hišo nekega Stanka Simonoviča z namenom, da ga oropa. Simonovič pa se je neustra-

Že majhen kos daje krasno peno.

Albus milo Zvon za pranje čisti perilo hitro in brez truda. Močna raztopina mila prodere v vsak rob perila ter odstrani oprezno vso nesnago. Prosto vseh jedkih dodatkov varuje Albus milo Zvon tudi občutljivo svilo ter mehko volno. Barve barvastega perila se svetijo sveže in novo.

Mehko Albus milo Zvon za pranje varuje roke. Albus milo Zvon za pranje je izdatno ter odgovarja ceni, njegova kakovost je vedno v neizpremenjeni vrlini.

Albus milo Zvon za pranje

Izdajuje: Albus tovarna mila d. d., Novi Sad

Albus milo Zvon za pranje se dobiva v vseh v stroko spadajočih trgovinah.

šeno sprjel z razbojnikom in poklical na pomoč še mater in ženo. Med borbo je izvelkel razbojnik samokres in ranil vse tri nasprotnike. Vendar se je Simonovič in ženska posrečila, da so Peroviča podrli na tla in ga zvezali. Obvestili so o dogodku orožnike, ki so nemudoma prišli in prevzeli zvezanega razbojnika; Simonoviča, njegovo mater in ženo pa so odpravili v bolnico. Na Perovičovo glavo je bila razpisana nagrada 40.000 Din, ki jih bo prejel Simonovič.

★ Davčna napoved dohodka, ki je zavezan davku od podjetij, obrotov in samostojnih poklicev (pridobitine), katero morajo sedaj zamudniki naknadno vlagati pri davčnem uradu, se dobe v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Pola stane 1 Din. Istotam se dobe še naslednje tiskovine: Pripomoček za sestavo davčne napovedi za pridobitino, komad 2 Din; Prijava za pašalno plačevanje prometa davka, komad 1 Din; Prijava dohodkov od zgradb, pola 1 Din; Prijava dohodkov na rente, pola 1 Din; dalje Seznamek odtegnjenega davka (uslužbenki davka) za mesec ali četrtletno plačevanje, cena za večji format do 32 uslužbencev 1.50 Din, manjši format do 12 uslužbencev pola 1 Din.

★ Izgubljeni svet. Izredno vabiliv roman slavne angleškega pisatelja Conan Doyle je izšel kot 31. zvezek Ljudske knjižnice v zalozi Jugoslovanske knjižarne. Cena z broš. izvod Din 24, za vezan Din 32. Naši uroščniki so željno čakali nadaljevanja, ko je izhajal roman kot podlistek »Slovenec«, sedaj imamo pred seboj celotno povest, ki si jo bodo vse naše knjižnice javne in zasebne omislile. O knjigi bomo še obširneje spregovorili.

★ »Odpoved nesrečne žene« se dobi samo v Ljubljani v Jugoslovanski knjižarni in Novi zalozi, v Mariboru v obeh Cirilovih knjižarnah in v Celju pri Sloški tiskovni zadrugi. Stane samo 12 Din. Nabavilo si jo!

jo 2.25 Din kilogram. Zelo draže tudi semenski fižol. Liter prekljarja 14—16 Din. »Ta nizkic 7—9 Din po kakovosti. Jajca po dinarju komad, dobe se pa tudi po 1.75 Din par. »Par devete naše gospodinjice ne nerade čujejo in gredo rajši za cenejšimi. Že nekaj mesecev ni bilo na živilskem trgu nobene — žepne tatvine.

○ S katere strani na grad? Odkar je izginil z grajskih pobočij sneg, se število obiskovalcev ljubljanskega gradu vsak dan veča. Ne samo Ljubljanci, marveč tudi tuji in izletniki, ki prihajajo v Ljubljano, ne zamude prilike in se radi napotijo na grad, odkoder morejo v jasnem vremenu uživati prelep razgled po vsem mestu ter bližnji in daljni okolici. V interesu tujeskega prometa bi bilo, če bi bil dohod na grad nekoliko udobnejši. V marsikaterem oziru je Ljubljana napredovala, dobili smo nekaj moderno urejenih ulic, ki so v čast in pomos mesta, imamo lepo urejene parke in sprehajališča, le pota, ki vodijo na grad, so še vedno ista, kot so bila pred 300 leti. Že v Valvazorjevih časih so hodili ljudje na ljubljanski grad s treh strani: mimo sv. Florijana, skozi Reber in čez Osoje, skozi Studentovsko ulico, a z jugovzhodne strani s Karlovske ceste. Najpoložnejša pot je slednja, zato je namenjena tudi za vozila. Ostalih dveh se smejo posluževati samo pešci in še to le taki, z zdravimi pljuči in brez srčne napake. Bolehni naj torej hodijo na grad s tretje, dolenjske strani? Bi že, toda tu jim preti druga, na nekaterih mestih naravnost smrtna nesreča. — Treba je namreč računati s tem, da je zadnja leta južna grajska cesta priljubljen teren za preizkuševanje raznih motornih vozil, ki z divjo naglo vozijo navzgor in navzdol. Svojeas je nekoliko uglednih, starejših Ljubljancev sprožilo misel, naj bi se speljala nova pot na grad iz Streliške ulice mimo gostilne pri Tišku na gričku, odder je kakih 100 m do ceste na grad. Nova pot naj bi cesto križala in krenila na nasprotni strani v gozd, od tam pa po ovinku na grad. Pot naj bi bila določena samo za pešce in otroške vozičke. Z otvoritvijo nove poti bi bilo ustrezno vsem, ki hrepene po prijetnem, udobnem sprehodu in čistem, nezapršenem zraku. Baje je bila za to pot zainteresirana pred leti že mestna občina, ki pa nameravanega načrta, kakor se čuje, radi odpora zasebnih lastnikov sveta, preko katerega bi šla pot, ni izvedla. Ker je otvoritev četrtega dohoda na grad iz navedenih razlogov sedaj bolj kot kdaj

aktualna, bi se proti primerni odškodnini in spoznamu z zasebnimi lastniki sveta morda vendarle dala uresničiti ta misel.

○ Prošnja na policijsko ravnanje. Prebivalec Gradu, Rebrji in Ulice na grad prosijo policijsko ravnanje, da jih obvaruje vsaj nekoliko pred naravnost barbarskim divjanjem nekaterih lahkomišelnih motociklistov, ki preizkušajo svojo spretnost po strminah gradu in to najrajši po Ulici na grad iz Florjanske ulice. Še pred nedavnim je bila ta pot avtomobilom prepovedana, kajti na nekaterih krajih je skoraj nemogoče se ogniti naproti drvečemu avtomobilu. Saj ta ulica na Grad naj nam še ostane prihranjena za varen dohod na Grad.

○ Uredništvo »Neue Montagspresse« nas prosi, naj naznamo, da številka dne 22. t. m. zaradi tehničnih težav ni mogla iziti. Zato bo prihodnja številka izšla prihodnji ponedeljek v povečanem obsegu.

○ Blazna avtomobilska vožnja po mestu. V soboto zvečer je neki avtomobil s tako brzino vozil po mestnih ulicah, da je vzbujal nervozno pozornost pasantov. Strokovnjaki so odločno trdili, da vozi najmanj 80 km na uro. Najprej so avtomobil opazili v Sloški ulici, ko je dirjal preko Resljeve ceste, ki je na križišču nekoliko dvignjena. Na tem mestu je vozilo odskočilo skoro pol metra od tal. Ljudje so postajali in s pritajeno grozo zrli za zbirajočo pošastjo. Z neznanjano brzino je neznan šofer vozil po najbolj obljudenih ulicah, ter delal naravnost vratolomne ovinke. Vsi, ki so avtomobil opazovali, so s strahom pričakovali, kdaj bo treščil ob kak vogal, podrl človeka, ali se zalzel v nasproti vozeči avto. Splošno se je domnevalo, da je šofer zbuznel, ali pa da je pijan. V očigled številnih nesreč, ki se dnevno dogajajo na ulicah radi prenege in neprevidne vožnje bi bilo umestno, da polic. oblasti posvečajo takim vožnjam kar največ pozornosti.

○ Zmanjševalna dražba oddaje trebljenja jarkov. Mestni magistrat ljubljanski bo oddajal v nedeljo, dne 28. aprila 1929 ob 10. uri dopoldne v šoli na Grabnu na javni zmanjševalni dražbi v trebljenje sledeče jarke: 1. jarek ob južni strani Lahovega štradrana; 2. jarka na obeh straneh Ceste v mestni log od začetka do viške meje; 3. jarka na obeh straneh ceste dveh cesarjev. Vsi zainteresirani se vabijo, da se javne zmanjševalne dražbe sigurno udeležijo.

○ Taksa za ruske in armenske begunce. Kakor je bilo že objavljeno svoječasno je obvezan vsak ruski in armenski begunec da plača specialno letno takso za Nansenovo znamko. Vsi oni ruski in armenski begunci, kateri si niso še nabavili take znamke za leto 1928, naj to store do 1. maja t. l., ker je rok za nabavo do tega dne podaljšan. Vsi omenjeni begunci se opozarjajo, da morajo imeti Nansenovo znamko nalepljeno na legitimaciji ali dovolilu za prebivanje v kraljevini in se legitimacije brez te znamke pri oblasteh ne bodo upoštevale. Morebitna tozadevna pojasnila daje policijska direkcija v sobi št. 3. pritličje.

○ Kamenje leti v šipe. Prebivalec predmestij so v nekem oziru na boljšem, kot oni v sredini mesta. Ne slišijo toliko ropota in tudi pijanci jih ne bude tako pogosto iz spanja. Vendar so v enem oziru na slabšem: Nič kaj varen nisi, da ti ponoči ne prileti kamen v šipo in ti jo ubije, ti pa si še srečen, da jih še sam nisi skupil. V okolici mesta je to precej navaden način maščevanja. Gospej F. K. v Rožni dolini se v eni preteklih noči neznanzi zlikovci ubili okno. Proti takim zlikovcem res ne more nihče kaj ukreniti, ker skoraj nikogar ne zasledijo.

○ Kadar balinaš, spravi listino v lačni žep. Lanska kriminalna kronika je vedela poročati o mnogih tatvinah, ki so se pripetile razgretim balinarjem. Kroglice so težke, vsak balinec ve to in redno sleče sukno ter jo obesi na bližnji kostanj. Pogosto pa pozabi v njej listino, ki postane na ta način rada plen tatov. V nedeljo je bilo lepo vreme in balinanci so, kjer so mogli, Dalmatinski trgovec Ivan Bakič je na kegljišču Blažetičeve gostilne v Spodnji Šiški obelil sukno na kostanj, v njej pa je pustil listino. Seveda je ta lista izgubila in neznan tat se je na tihem smejal šestu dinarjem, ki jih je našel v listnici. Torej balincarij: listino v lačni žep!

○ Otroci se poneseč pri gaganju. Za otroke ni nikoli preveč varstva. Pri največji pažnji staršev se še more otroku pripetiti najhujša nesreča. 3 letna Marica Simičeva se je v nedeljo popoldne gugal na večji deski na dvorišču, skupno z večjim dečkom. Gugalnica je šla visoko, deska se je prevrnila, deklica pa je padla vznak na tla. Dobila je večjo rano na glavi. Tovarniški avto tvrdke Steyr je malo, jokajočo deklico prepeljal v bolnišnico.

○ URE za birno. F. Čuden, Prešernova 1.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo opravljajo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

○ † Josip Vedral. Kakor je poročal že včerajšnji »Slovenski list«, je v Ljubljani preminul v soboto ponoči profesor na konservatoriju ljubljanske Glasbene matice, gospod Josip Vedral. Pokojni je bil rodom Čeh, a rojen 1. 1872. v Stavropolu v Rusiji. Glasbene študije je dovršil l. 1891. na konservatoriju v Pragi. Štiri leta pozneje je prišel v Ljubljano in se posvetil slovenski glasbi. Bil je tudi nadarjen skladatelj. Postal je jugoslovanski državljani in bil l. 1924. sprejet kot profesor v državno službo. L. 1922. je bil odlikovan z redom sv. Save. S posebnim uspehom je sodeloval veliko let v cerkvenem zboru P. Hugolina Satnerja ter veliki pripomogel k njegovi procvitu. Rajni je umrl ravno na dan, ko se je dovršila 30 letnica njegove poroke! Zapušča zalujočo vdovo, sina in hčerko. N. p. v m.!

○ Pogreb profesorja Josipa Vedrala. Ravnanstvo šole Glasbene matice in državnega konservatorija obvešča stariše, da danes popoldne na obeh zavodih ni pouka, to radi pogreba blagopokojnega profesorja Josipa Vedrala. Pogreb se vrši popoldne ob 4 iz mrtvašnice splošne bolnice.

○ Československá Obec v Lublani. Našebo vzorného člena a dobriho přítele, pana prof. Josefa Vedrala, vyprovodíme na jeho poslední cestě dnes, v úterý dne 23. dubna, o čtvrté hodině odpolední z všeobecné nemocnice.

○ V poročilu o sobotni abstinenci akademiji v Unioni je bilo nekaj pogrškov. Pri akademiji je poleg zbora III. drž. realne gimnazije sodeloval tudi zbor I. drž. gimnazije, ki šteje 82 pevcev pod vodstvom svojega učitelja petja g. Kramolec.

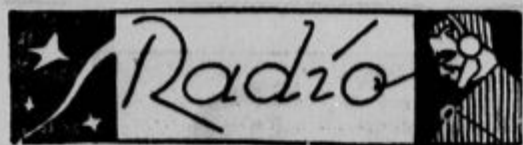
○ Z živilskega trga. Promet na včerajšnjem živilskem trgu je oviral hladno, deževno vreme. Cene živilom so v splošnem neizpremenjene in precej visoke. Kljub temu, da dovažajo kmetice na trg vsak dan več zelenjave, vztrajajo pri starih cenah. Mnogo je povpraševanja po semenskem krompirju. Kmetje iz ljubljanske okolice in Posavja prihajajo na trg in iščejo oddaljenejših izdelancev, ki pripeljejo na vozovih vreče semenskega krompirja. Kdor ga vzame vrečo, dve, ali več, mu ga računajo po 2 Din kilogram. V nadrobni prodaji pa zahteva-

Odiss

Tudi najhujši kadilci bodo imeli bele, zdrave zobe in stalno sveža usta, ako vporabljajo vsak dan Odiss pasto.

Vso škodo, ki jo čez dan napravi na Vaših zobeh nikotin, Vam zvečer odstrani Odiss Pasta.

MEDIMAT 1839

Iz pisem amaterjev

Radio Ljubljana!

Berlin, 18. aprila.

Morda Vas bo zanimalo, da Vašo postajo čisto sprejemam z najpriprostejšimi sredstvi. Celo jezik pogosto prav dobro razločim; pred kratkim sem poslušal tudi Vaš prenos tujih postaj, n. pr. Dunaj. Za dolžino pa ne vem, imate li 566 ali 577?

Sprejemam s 15 m dolgo strešno anteno, in enoelektronskim aparatom, kot anoda mi služi dva žepni bateriji (1), mesto ozemljenja rabim kot protiutež kompleks žic.

Z radio-pozdravom

O. H.

Ugledni gospodje!

Křivoklat (ČSR), 19. aprila.

Že dolgo poslušam Vaše lepe programe in v dolžnosti si štejem, da Vam pisemno izrazim svoje zadovoljstvo. Čudim se, da tako dobro slišim vašo postajo, čeprav imate komaj 2,5 kw., dočim drugih postaj z enako jakostjo se daleko tako dobro ne sprejemam. Tudi italijanske postaje čujem jako lepo, a raje dam prednost vaši postaji, ker imate zelo srečno sestavljen orkester, ki ga izredno rad poslušam. Zlasti mi je všeč, da dajete dosti naših a tudi tujih pesmi; zahvaljujem se vam za prenos naših milih pesmi.

NB. Vašo postajo pa žal zelo moti telegraf.

Nazdar! J. Ondrašek.

Radio na madžarskih železnicah. Madžarske železnice bodo namestile v vlado, ki vozi na progi Budimpešta-Belgrad radijski aparat, ki bi na razpolago potnikom med Kelebijo in Budimpešto ter obratno. V oddelek, kjer bo radio nameščen, bodo mogli potniki vstopiti samo med Beogradom in Subotico, a od Subotice do Budimpešte bo ta oddelek rezerviran in bodo smeli vanj samo potniki, ki bodo plačali določeno vstopnino.

Ali spada radio k pohištvu? Pri nekem angleškem sodišču je nedavno prišlo do zanimivega razmotrivanja vprašanja, ali spada radio k pohištvu. Neki bogat, starejši gospod je dočel v svoji oporoki za dedinjo vsega svojega pohištva svojo gospodinjo. Med predmeti, ki spadajo k pohištvu, je bil tudi radio-aparat. Glavni dediči so se uprli temu, da bi pokojnikova gospodinja dobila aparat, češ, da ima pravico samo do pohištva. Pri razpravi na sodišču je zastopnik pokojnikove gospodinje dokazoval, da je smatrati radio-aparat prav tako k pohištvu, kot n. pr. klavir. Zastopnik nasprotnih strank pa je to naziranje zavračal, češ, da radio-aparat ni del pohištva. Sodišče je osvojilo mnenje prvega zastopnika in prisodilo aparat dedinji pohištva ter tako priznalo, da radio-aparat spada vendarle k pohištvu.

Iz pisem amaterjev

Programi Radio-Ljubljana:

Torek 23. aprila: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Časovna napoved reproducirane glasbe. 13.30 Borzna poročila. — 17. Koncert Radio-orkestra. — 18. Godovina Slovencev prof., Kranjec. — 18.30 Zur Gegenstandstheorie der Persönlichkeit. Znanstveno predavanje v nemškem jeziku, vseuč. prof. dr. Veber. — 19. Nemščina, ga. dr. Piskernik. 19.30 Prebivalstvo in gospodarske razmere v Bolgariji, dr. Valtor Bohinec. — 20. Ogrizović: »Hansagninica«, izvajajo člani nar. zied. — Radio-orkester. — 22. Poročila, časovna napoved. — 22.30 Sprehod po Evropi.

Sreda, 24. aprila: 12.30 Reproducirana glasba. — 13. Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Borzna poročila. — 17. Koncert Radio-orkestra. — 18. Janko in Metka, pripoveduje g. Zvo. Rogoz. — 18.30 Iz rastlinstva, ga. dr. Piskernik. — 19. Srbohrvaščina, prof. Mazovec. — 19.30 Prenos opere. — 22. Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Belgrad: 12.45 Plošče. — 13.15 Poročila. — 19.30 Gospodarsko predavanje. — 19.35 Narodne pesmi s kitaro. — 21. Poročila. — 21.10 Koncert. — 22.10 Saljive pripovedke. — 22.45 Koncert tamburaškega orkestra. — Zagreb: 13.15 Plošče. — 17. Radio kvartet. — 19. Poročila. — Prag: 11.15 Plošče. — 12.30 Koncert. — 16.30 Oiroški koncert češke filharmonije. — 19.05 Koncert godbe na pihala. — 20. Zabavna ura. — 22.20 Lahka glasba. — Stuttgart: 12.15 Plošče. — 16.15 Koncert. — 18.45 Slike iz Korzike. — 20. Orkestralni koncert. — 21. Igra. — 22.30 Lahka glasba. — Toulouse: 13.45 Koncert. — 21.30 Koncert. — Bern: 12.50 Plošče (plesna glasba). — 16. Orkester. — 20.50 Sali. — 21.15 Koncert. — Katovice: 12.10 Plošče. — 16. Za otroke. — 17.55 Koncert iz Varšave. — 19.20 Prenos opere. — Berlin: 16.30 Lahka glasba. — 18.30 Knjige. — 20. »Grafica Marica«, opereta. — Dunaj: 11. Kwartet Silving. — 16. Orkester. — 17.30 Glasba za otroke. — 20. Strauflav večer; nato orkestralni koncert. — Milan: 11.15 Plošče. — 12.20 Kwartet. — 13.35 Jazz. — 16.30 Otroško petje. — 19. Jazz. — 20.30 Koncert stare italijanske vokalne in instrumentalne glasbe. — Budapest: 9.15 Trio. — 12.05 Plošče. — 17.40 Lahka orkestralna glasba. — 19.30 Stare ogrske pesmi. — 20.15 Igra; nato ciganski orkester.

Darujte v radijski fond za slepce!

Najmodernejšo darilo, ki razveseli

birmanca

je dober detektorski ali celo elektronski aparat.

Prodajni odd. Radio Ljubljana, Miklošičeva 5

INGELEN ZVOČNIK
RAMONA
DIN 520

Za duha in srce

VII. mednar. glasbeni festival

Festivali Mednarodnega društva za sodobno glasbo imajo namen odkrivati nove stilne pojave v svetu in jih propagirati. No, rezultati niso vedno kdovekak epohalni. Često zaslovi na festivalu povsem neznano ime, ali pa propade veliki mojster. Nekaj senzacije je povsod zraven in končno... so ti festivali tudi podjetje.

Letošnji se je začel tega meseca vršil v Zenevi. Pokožaj napram zadnjim letom ni kdovekak drugačen ali nov. Moderna enostavna linearost se še vedno bori s poznim, atonalnim impresionizmom, moderni idealizem s starim naturalističnim senzualizmom. Vendar se je položaj iz čiste glasbe že odločno premaknil v idejno smer in preprosto linearno formo.

Med drugim sta se uprizorili dve stari operi, Monteverdieva in Cimarosina. Ore za operni oratorij, kakor ga danes posnema Stravinskij; igrači igrajo, tekst pa poje iz malotestilnega orkestra pevka — stari so to občutili za dolgočasno in prenašljivo, mladi so navdušeni. Na vokalnem koncertu 7. t. m. se je izvajal osmeroglasni Motet (t) K. Marxa (München, roj. 1897.). Madrigal za pet glasov hrvatskega rojaka Krste Odaka (Sivieric 1888) in L. Janakova Miša Glagoljskaja. Od teh skladb je najmodernejša Marxova, ki je bila tudi sijajno izvajana. Izmed instrumentalnih skladateljev so bili zastopani Nikola Nabokov (Rus, roj. 1903.), Francoz Jules Schless (roj. 1902.), ki še goji atonalnost, dalje znani Anglež Ireland, konservativec, Šlezijec Ullmann, schoenbergovec, Pražan E. Schulhoff, ritmič in moderen tematik, ki mu je njegovo violinsko Sonato izvajal Rihard Zika; dalje schoenbergovec Jemnitz (Pešta), Francoz Rosefeldt, schreckerjevec Goldschmidt, raelovec Parizan Delage, Poljak Fitelberg, M. Butting, Draždanec J. Mueller, Anglež Vaughan Williams.

Epohalnih stilnih novosti festival ni pokazal. V ničemer ni pokazal modernejšega stila odteje, ko je novi glasbi v svojih protimodernitnih in idealističnih težnjah pokazal pot veliki Stravinski.

Dvajset let »Venca«

Z vstopom v dvajseto stoletje so Srbi rapidno rasti v vseh področjih, posebej se na narodno-kulturnem, in si po vplivih od zunaj snovali organizacije z vsemi mogočimi nalogami in cilji. Mladina se je prebujala, si iskala duška, zato ker je vsak dan težje nosila na eni strani okrove polumeseca, na drugi strani Avstrije, katera je z zasedbo Bosne in Hercegovine zaslegla takorekč centralne predele srbsva. Takrat je Srbija premogla vsega par reprezentativnejših književnih listov (»Bosanska vila« v Sarajevu, »Delo« v Beogradu, »Brankovo kolo« v Sremskih Karlovcih, »Zora« v Mostaru). V ta težka, odločnosti in postrvovalnega dela zahtevajoča leta pada idejno rojstvo »Venca. Oče njegov je Jeremija Živa novič, ki ga je še z nekatere (Drag. Kostić, Jov. Kangrga, dr. Vlad. Petković) leta 1908. osnoval v Beogradu. Namen mu je bil, da dá mladini, posebej višjiegimnazijski, prilike, da se poskuša v prozi in pesmi in da jo istočasno dovolj obvešča o vseh novih književnih dogodkih. To linijo je »Venc« držal celih dvajset let in tako polnil vrzel, ki je preje zijala na tem mestu. Za nove struje (kar je nerazumljivo za mladinski književni list) je bil slabo dostopen in mu je v tej smeri včasih mogoče očitati celo staromodnost. To je radi opreznosti Jer. Živanovića. V »Vencu« se jih je izsolalo nekaj, ki so nad povprečnostjo, tako izredno nadarjeni Milan Bojić, ki ga je v čvetju vzela svetovna vojna, dalje Ranko Mladenović, Trifun Dukić, Milan Bogdanović in še cela vrsta drugih. »Venec« je izzval dva lista, oba mladinska; istoimenski »Venec« pri Bolgarih (osnoval leta 1913.) in »Mladost«, ki jo že sedem let izdaja zagrebška sekcija Proforskega društva.

Ob častnem jubileju (poleg Srb. Knj. Glasnika je namreč »Venec« edini predvojni časopis, ki se je do danes obdržal) moramo listu kakor njegovemu voditelju Jer. Živanoviću samo čestitati in mu želiti še polno uspehov. Posebno še, ker je list široko jugoslovansko orientiran in prinaša članke in izvirna dela v cirilici kot v latinici, v srbsčini, hrvaščini kakor tudi v slovensčini. Priporočil bi ga posebej dijaškim knjižnicam, ker je izredno cenen (letno do 1000 strani, 60 Din). (Naroča se: Visočka ulica 22, Belgrad.)

Vršac, 20. aprila 1929.

Tone P.

Matineja Francoskega instituta v Ljubljani

V nedeljo dopoldne se je vršila v dramskem gledališču prva matineja ljubljanskega francoskega instituta in je prav lepo uspela. Gledališče je bilo docela napolnjeno in prireditvi so prisostvovali tudi mnogi odlični predstavniki. Pozdravne besede je spregovoril prof. francoskega jezika na naši univerzi, g. M. M. Vey in naglašal napredek kulturnih stikov med Francozi in Slovenci in se zahvalil vsem, ki jih pospešujejo. Nadaljni spored je obsegal dve dramski sliki, en pevski in en klavirski nastop članov francoskega instituta. Ga. Adlešičeva je ljubko zapela tri pesmi v francoskem jeziku in z njimi ogrela občinstvo do splošne odobravanja; posebno je ugajala njena zadnja točka. Gna. Ravnharjeva pa je dovršeno zagrala na klavirju dve francoski skladbi. V obeh dramatičnih nastopih so se predstavili postrvovalni člani mariborskega francoskega krožka. Obe kratki anodejanki »Rosalie« (igrali dami Poljanec in Pallavienin ter g. Furrer) in »Par un jour de pluie« (Ko je deževalo; — igrali dami Murgelj in Kimovec ter gg. Goršič, Prezelj in Gustin) sta polni pristranskega nevsiljivega humorja in igralci so ju podali zelo dostojno in okusno, glavno pa je, ko trdijo strokovnjaki, glede francosčine zelo odlično. Sodelujoče dame so v znak priznanja prejele tudi mnogo lepega cvetja. Prireditelj je imela popoln uspeh, hvaležni smo postrvovalnim damam in gospodom, prireditelju, Francoskemu institutu v Ljubljani, pa na uspehu čestitamo.

Ljubljanska drama:

Gostovanje ge. Vike Podgorske

Ga. Podgorska, goriska rojakinja, ki je odlična igravka zagrebške drame, nas je le os vnovič posetila v soboto 20. t. m. Igrala je glavno vlogo v Klabundovi Kitajski pravljici »Krog s kredco«. Ime odlične igravke je privabilo mnogo njenih častilcev, dasi gledališče ni bilo docela polno. Pri nas še ni toliko prodira igravska kultura, da bi način igranja samega vzbujal popolno zanimanje, še vse preveč hodimo gledat pesniška dela in ne mislimo toliko na igravčovo lastno tvornost, ki je prav tako, in z gledališkega vidika še večje po-

zornosti vredna, kakor pa delo samo. Ob takih prilikah smo ljubljancem še neokretni in nepremakljivi. Ga. Podgorska je igravka močnega, sugestivnega temperamenta in velike govorne tehnike — zato je svojo ujeto ptičko in čeblijačo ženico obdala z izrazitimi pa ves čas zadržanimi mimičnimi znaki, in se docela mogla razviti v tretjem dejanju in žela burno priznanje. Je popolna umetnica v vsakem delu. Njena igra pa je bila skoraj edina ta večer, kajti v tej kombinaciji predstava ni uspela. Razloček med ljubljanskim in zagrebškim stilom te igre je tolik, da močno trpi celota, dvojen tekst zelo moti in pa, kar se je predvsem čutilo, tudi stil enega in drugega prevoda je drug in obžalovati je treba, da ga. Podgorska ni imela teksta adekvatnega župančičevemu. Splošno se je čutilo pri domačih igravcih precej zadrege, med enim in drugim tekstom ni bilo ne notranje ne zunanje zveze — pa tudi tista prvotna strogo enotna, dasi nekoliko priosrena Debečeva režija je že izpuhtela — saj pri nas žal prevelika in mnogostanska uporaba igravcev kmalu prekrije prvotne lepote vsakega delo naštudiranega dela. F.K.

Dom in Svet, štev. 4 prinaša nadaljevanje Pregljevega »Usahlega vrela« in Bevkove »Materce« ter novele »Mladi mesec« Bogomira Magajne. V Prosvetnem delu nas Andrej Kobal seznani s slovenskim umetnikom v Ameriki Prusheek-Peruškom, ki je velik in originalen. Osem reprodukcij njegovih del krasi vso številko »Dom in Svet«. Zelo bogat je tudi informativni del s kritiko zadnjih slovnstvenih del. »Dom in Svet« stane 100 Din na leto in se naroča v upravi, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Ivan Podražaj: Martin Brbek. (Založba »Luč«, Ljubljana). Pod naslovom »Martin Brbek« je izdal Ivan Podražaj prvi del knjige, ki priča samo o negativnem stališču, ki ga avtor zavzema napram duhovščini, cerkvi in njenim ustanovam, iz katerih se roga in norčuje. To je tem bolj obsodbe vredno, ker se ta sovražna tendenca odeva v videz objektivnosti. Oblike kesanja in grozovitve nad dejanji junaka, ki so očitno namenoma povzete iz Pregljavih spisov, imajo zgolj to funkcijo, da zakrivajo mržnjo s tem, da postavijo stvari na obče človeško podlaglo in osvetlijo dogodke z neko »plemenito« popustljivostjo in s »prizanašanjem«. Da imajo zgolj ta namen, to nam dokazuje skrajno profano obravnavanje vseh skrivnostnih strani vere in življenja. Kot slovnstveno delo je »Martin Brbek« nestvor, ki mu manjka vsak umetniški karakter in se more uvrstiti med pamflete, napram katerim bo vsak resen človek zavzel le znano Dantejevo stališče: Guarda e passa...

K smrti skladatelja A. Smareglia. V ponedeljek je umrl v Gradežu skladatelj Anton Smareglia. Pogreb se je vršil zelo svečano v Trstu, odkoder je bil pokojnik prepeljan v svoje rojstno mesto Pulo. Smareglia se je rodil leta 1854. kot sin Antona in Jelice roj. Stiglic. Izmed njegovih del je najbolj popularna opera »Istrska svatba« (Nozze Istriane). Smareglia je bil pravi občudovalec Nemcev, ne samo njihovih glasbenikov, temveč nemstva sploh. Učil se je pri Nemcih in še malo dni pred smrtjo je dejal: Bach, Beethoven in Wagner so izrekli v glasbi zadnje besede; prekosil jih ne bo nihče več. Pokojnik je večkrat omenil, da se njegova glasba opira na slovanske motive. Njegova mati Jelica je bila Hrvatka. Smareglia tega ni skrival. V prvih povojnih letih, ko je živel v črni revščini, je celo dejal, da pojde k Hrvatom, o katerih ve, da ga ne bodo zavrgli. Med Slovenci je imel nekaj prav domačih prijateljev. V Italiji, ki je navajena lahkega Verdija, Smareglia s svojimi globoko melodioznimi deli ni uspel. V velikih italijanskih listih, ki so se ga spomnili šele po smrti, čitamo, da je šele pred kratkim propadel poskus njegovih prijateljev, da bi njegove skladbe spravili na itajjanske odre; več sreče je imel na Dunaju in v Trstu. Smareglia je v najlepši moški dobi popolnoma oslepel. Kljub temu je še nadalje proizvajal; svoje kompozicije je narekoval.

O Otokaru Brežini je napisal lepo delo Emil Sauderk, ki je prevajal njegova dela v nemščini. Knjiga ima naslov »Pod oblohou Otokara Brežiny« (Melantrich, Praga, 151 str.). V nji ne spoznamo rajnega pesnika toliko kot mojstra forme kolikor kot eno najboljshih duhovnih osebnosti Evrope. Sauderk nam tudi privojuje, kako je sloveči nemški kritik Hermann Bahr L. 1920 ogorčeno vzkliknil, zakaj Brežina ni dobil Noblove nagrade. Izvemo tudi, da so bili največji občudovalci češkega pesnika Werfel, Rilke, Hoffmannsthal, Zweig, Schlaw, Dehmel.

J. Borovička: Zehn Jahre tschechoslovakischer Politik, Praga 1929. Cena 22 Kč. — Jako solidno, 150 strani malega formata obsegajoče delo, ki je z največjo objektivnostjo in v izredno jasni logični razporedbi razvija politični razvoj češkoslovanske republike od njenega začetka. Pisatelj na podlagi smotrenega dela češkoslovanskih državnikov dokazuje, kako se je v Češkoslovanski sijajno izkazala demokracija, ki more premagati največje težkoče, ako ima voditelje, kateri imajo pred očmi jasen cilj in ga energično zasledujejo. Knjigo je priporočati našim politikom, žurnalistom in kulturnim delavcem, ne samo, ker nam nudi točen obris desetletnega državnega življenja in snovanja Čs. republike, ampak je tudi najboljši pouk, kako se dela državotvorna politika.

The Slavonic Review, marec 1929, je brez dvoma ne samo najobsežnejša, ampak tudi vsebinsko najtehtnejša revija o slovanskih vprašanjih. Pričujoča številka prinaša sestavke o agrarnih in umetniških problemih ter običajno široko kroniko ter literarni pregled.

Dubrovnik. Mesečna ilustrovana revija, Dubrovnik 1929. — To je vsakekar zanimiv poizkus, kako s posebno revijo povzdigniti sloves mesta in odkrivati njegove zaklade domovini in svetu. Druga številka »Dubrovnik« prinaša med drugim članek o dubrovniškem arhivu, slike Save Sumanovića, razpravo dr. Rešetarja o dubrovniškem »Velikem svetlu«, nadalje važne reči za dvig turizma po dalmatinski rivijeri.

M. Marković je izdal v Parizu pri Championu knjigo: Jean-Jaques Rousseau et Tolstoï.

Ada Sari, proslavljena slovanska pevka, koncertira v Hrvatskem glasbenem zavodu danes, 23. t. m. V soboto 27. t. m. pa bo v istem zavodu pei znani ruski tenorist Dmitrij Smirnov.

SOPER. Inžener Josip Stolla je v tej skoro 300 strani obsegajoči knjigi podal konstrukcijo, delovanje ter strego avtomobila, pojasnjuje opis s 300 jasnim slikami v priloženem zvezku ter slovar tehničnih izrazov. Temeljita knjiga, ki išče sebi enake v vsej strokovni literaturi te vrste, je neobhodno potrebna soferju, samovozaču in lastniku avtomobila.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani in stane 140 Din.

PRIKROJEVANJE PERILA po životni meri. Strokovna učiteljica Ema Arkova v nznornih slikah in točnih navodilih podaja v tej knjižici pouk gospodinjam, dekletom in šiviljam, kako čisto brez tuje pomoči krojiti in sešiti žensko, možko ter otroško perilo ter posteljino, namizno in hišno perilo. Knjižica, ki se v domačem gospodinjstvu ne more pogrešati, stane 40 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

KUBICNA RACUNICA za okrogel, rezan in tesan les, sestavlil Mirko Logar, 1929, je v našem kmetiskem in lesnem gospodarstvu neobhodno potreben pripomoček, s katerim se na podlagi premera in dolžine takoj najde kubična mera tako za en hloč ali za poljubno število hločov (do 100) kakor za tramove in to pri slednjih ne samo v metrih, ampak tudi v čevljih in colah. Knjižica, ki mora biti v žepu vsakega našega gospodarja z lesom, stane 45 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Za birmance!

priporočam cenj. botricam in botrom popolnoma novo došlo blago po najnižjih cenah. — Adalbert INANUS, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. — Popolnoma na novo otvorjena trgovina

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20. uri.

Torek, 23. aprila. Zaprto.
Sreda, 24. aprila: PRAVKAR IZSLO. Red A.
Četrtek, 25. aprila: BITKA. Premijera. Premijerski abonma.
Petek, 26. aprila. Zaprto.
Sobota, 27. aprila: ŽIVI MRTVEC. Postovilna predstava g. Rogoza. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri.

Torek, 23. aprila: MANON. Gostuje g. Iličič.
Red B.
Sreda, 24. aprila: GROF LUKSEMBURSKI. Gostuje g. Iličič. Red C.
Četrtek, 25. aprila. Zaprto.
Petek, 26. aprila: CIGAN BARON. Premijera. Premijerski abonma.

Mariborsko gledališče

Torek, 23. aprila. Zaprto.
Sreda, 24. aprila ob 20: TAT. Ab B. Premijera. Gostovanje ge. Vide Podgorske in g. Hinka Nučiča.
Čexertek, 25. aprila. Zaprto.
Petek, 24. aprila ob 15: »ROMEO IN JULIJA«. Dijaška predstava.

Orel

Orlovski odsek Krakova-Trnovo. Ker je telovadnica v Šoli na Grabnu v torek dne 23. aprila zasedena, telovadba ta dan odpade. Vrši se v telovadnici v »Domu« točno ob 8. Bod živli! — Načelnik.

Darovi

Za gladnoče. Velikemu županu ljubljanske oblasti so poslali poleg že objavljenih darov k zbirkri za gladnoče rodno svoje prispevke: Pomozni odbor Radeč 250 Din; Morič Ignacij, trgovec na Jesenicah, 300 Din; županstvo Begunje 200 Din; županstvo Lesce 500 Din; uprava Sneliške graščine Hermana, princea Schönburg-Waldenburg na Snelniku pri Rakeku 1000 Din; J. Schmidt v Radečah pri Zid. mostu 100 Din; uradništvo rudnika Kočevje 430 Din; doslej skupaj v gotovini 105.034 Din.

Poizvedovanja

Zgubil sem blagajniške ključe. Najditelja prosim, naj prinese ključe v trgovino »Voika« na Krekovem trgu 10, proti nagradi.

Zgubila se je denarnica z manjšo vsoto denarja in konto-knjžica na ime Pečar. Najditelj naj odda v upravi lista.

Prireditve in društvene vesti

Koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske. Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice priredi v petek, dne 3. majnika ob 20 zvečer v Unionski dvorani svoj redni koncert pod vodstvom opernega ravnatelja g. Mirko Polića. Izvajala se bo Golovčeva Sula Dubravka za zbor in veliki orkester ter Lajovčev Psalm za soli, zbor in veliki orkester. Na koncertu sodeluje pomnožen operni orkester. Vstopnice bodo na razpolago prihodnji teden v Matični knjigarni.

Dva solistična koncerta v Ljubljani. V ponedeljek, dne 6. maja ima svoj koncert operni tenorist Svetozar Banovec. Izvajal bo najnovejše samospeve slovanskih komponistov. V sredo, 8. maja pa se vrši koncert koncertne in operne pevke ge. Pavle Lovšetove s programom ameriških in drugih skladateljev. Oba koncerta se vršita v Filharmonični dvorani.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Danes (23. aprila) ob 16 pogreb g. prof. Vedrala izpred bolnišnice. Ob 20 vaja mešanega zbora. Za vse člane obvezno. — Odbor.

Francoski krožek v Novem mestu priredi v sredo, dne 24. t. m. v fizikalni dvorani gimnazije slovnsko predavanje s slikami o znamenitostih Pariza. Pričetek ob 18. Vstopnina 3 Din v svrhu kritja lastnih stroškov.

Tombola. Osrednje društvo nižjih poštih uslužbencev, krajevna skupina v Ljubljani, priredi dne 5. maja t. l. VI. veliko javno tombolo v prid onemoglim in bolnim članom, vdovam in sirotam. Bo 10 tombol in sicer: 1. krasna spalna oprava iz hrastovega lesa; 2. šivalni stroj; 3. nevestina oprava; 4. živ prašič; 5. možko ali žensko kolo; 6. divan; 7. salonska ura; 8. zaboj sladkorja; 9. blago s podlogo za možko obleko; 10. vozček obložen z jedlji in še 200 manjših dobikov. Kupujte tablice, ker stane vsaka samo 2 Din. Prodajajo jih vsi pismonoše in trafike. — Odbor.

Sveta življenje in vrvenje

Neustrašen kapitan

Ameriške vojne ladje so pred mesecem dni, kakor smo že poročali, potopile kanadsko ladjo I'm Alone, ker so sumili, da tihotapi z žganjem. Kapitana Johna T. Randella in moštvo so zaprli in postavili pred sodišče, kjer so pa bili vsi oproščeni. Slučaj je povzročil

Zgraditelj Sueškega prekopa.

Danes pred 70. leti je prišel Francoz Ferdinand Vicomte de Lesseps z gradnjo Sueškega prekopa, ki se mu je popolnoma posrečila.

mного prahu med diplomati. Zanimive so pa podrobnosti o tem dogodku kakor jih opisuje ameriški časnikar Heywood Broun.

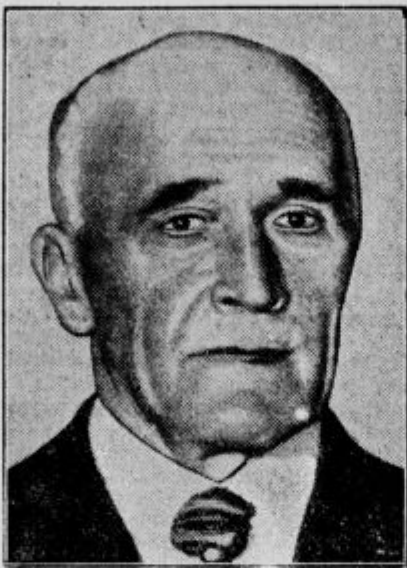
Vladne ladje, ki love po morju tihotapee z alkoholom, pripoveduje Broun, so seveda imele postavbo na svoji strani, toda meni se zdi, da je kapitan odnesel moralno zmago pri tem spopadu. Ameriške vojne ladje so streljale na neoboroženo ladjo kapitana Randella eno uro, toda prisiliti ga niso mogle, da bi se udal. To je pogum skoro brez primere v zgodovini in vsak pogum se mora občudovati. Ameriške vojne ladje so opazile kapitana in njegovo ladjo. O tem je kapitan sam pripovedoval: »Poveljnik ameriškega torpednega rušilca me je pozval, naj ladjo ustavim. Odgovoril sem: »Kapitan, vi nimate nobene pravice do tega povelja. Jaz se nahajam na odprtem morju, v vodah, kamor vaša oblast ne seže. Nikdar ne ustavim svoje ladje na vaše povelje.« Po tem mojem odgovoru so trikrat ali štirikrat ustrelili proti nam, ne da bi zadeli, nakar so ameriške ladje odplule proti zapaadu. Kmalu pa so se vrnile in dobil sem znamenje: »Ustaviti takoj!« Odgovoril sem z znamenjem: »Ne!« — Ameriške vojne ladje so začele streljati z jeklenimi krogli. 72 krogel iz topov je zadelo mojo ladjo. Kmalu potem mi je moj inženir sporočil, da je voda vdrla v strojne prostore in da se parnik potaplja. Nemudoma sem ukazal, da se stroji ustavijo in da se moštvo pripravi za vsak slučaj. Američani so pa streljali v moj parnik, kakor da bi jim bil navadna tarča.«

Jadra in jembori so bili razbiti, toda ameriški strelji niso mogli ukloniti volje in značaja kapitana, ki je odgovoril: »Ne!« Kapitan je pozneje pripovedoval: »Mislim, da sem zadnji zapustil ladjo, ki se je nahajala že 20 čevljev pod vodo, dočim je prvi konec štrlel iz vode deset čevljev.«

Casnikar Broun pripominja k temu dogodku: »Od nekdaj je veljalo pravilo, da kapitan zadnji zapusti ladjo. In kapitan Randell je napravil isto, toda on ladje ne bi bil zapustil, da ni ladja njega zapustila. Mislite si prizor, ko streljajo ameriški mornarji celo uro na neoboroženo ladjo, kanadski kapitan pa stoji na

svojem poveljniškem mostu in dostojanstveno daje znamenja, da se ne poda. Morali so razstreliti vso ladjo pod njim, preden se je kapitan odločil, da je skočil v morje in se rešil.

Ameriška vojna mornarica je pač zmagala v tej bitki, ker kapitan Randell ni imel nobenih topov, nobene municije. Toda duše in poguma tega neustrašenega kapitana ameriške mornarice ni mogla ukrotiti. Moralno je zmagal kapitan Randell. In kaj se je pozneje zgodilo s tem junaškim kapitanom? Poveljnik ameriške vojne ladje mu je sporočil, da ga mora zvezati in pripeljati kot razbojnika na suho. Kapitan Randell je izjavil, da se ne smatra za vojnega ujetnika, toda sili se je moral podati. In tu so pokazali Američani vso malenkostnost svojega duha.«

Lord Revelstoke, vodja angleške delegacije na reparacijski konferenci strokovnjakov, katerega so pretekli petek našli mrtvega v postelji. Zadel ga je srčna kap.

Franc Jožef plačal dolgove častnikov

Bivši avstrijski generalštabni stotnik objavlja v listu »Magyar Hirlap« spomine na afero polkovnika Redla, ki je pred svetovno vojno uganjal špijonažo v korist Rusije in se, ko so mu prišli na sled, ustrelil.

Stotnik pripoveduje: Bilo je leta 1913. Nekega dne me je obiskal — bil sem ravno v Budimpešti — visok generalštabni častnik in mi sporočil, da mora po naročilu vojnega ministrstva obiskati vse v Budimpešti bivaajoče častnike generalnega štaba. Govoril je o vsem mogočem in opazil sem, da ima nekaj na sru. Končno me je vprašal, če imam kaj dolgov in koliko; pripomnil je, naj kar odkrito povem, ne bo nobenih sitnosti radi tega. Navedel sem mu precej visoko vsoto. Tovariš z Dunaja mi je nato naročil, naj do naslednjega dne sestavim seznam vseh dolgov in mu ga izročim. Cez nekaj tednov sem prejel z Dunaja denarno pismo, katero je vsebovalo vsoto, ki sem jo označil. Priloženo je bilo pismo, katero me je naprosalo, naj takoj poravnam svoje dolgove, pobotnice pa shranim. Pismo je bilo brez podpisa. Po preteku dveh tednov se je oglašil pri meni isti generalštabni častnik in zahteval pobotnice. Ko sem ga vprašal, kdo je pravzaprav plačal moje dolgove, mi je odgovoril, naj nikar ne poizvedujem, ker da je to vojaška tajnost.

Dolgo časa smo zaman ugibali, kdo je plačal naše dolgove. Šele čez mnogo mesecev smo zvedeli polno resnico. Neke visoka osebnost, ki je pripadala neposredni okolici Franca Jožefa, je cesarju pojasnila materijelni položaj generalštabnih častnikov. Spomnila ga je v zvezi na Redlov slučaj na to, da vedo ti čast-

niki za najvažnejše vojaške skrivnosti, da se pa morajo boriti s težkimi gmotnimi skrbmi in da v takih razmerah ni posebno težko pregovoriti kakšnega generalštabnega častnika, da za denar izda vojaške tajnosti. Franc Jožef je nekaj dni premišljeval, nato pa se je odločil, da bo iz zasebne blagajne plačal dolgove vseh generalštabnih častnikov. Zahteval pa je, da mora ostati popolnoma tajno in da generalštabni častniki niti slutiti ne smejo, kdo je plačal njihove dolgove.

La'ota na Kitajskem

O lakoti, ki vlada v provinci Kansu na severnem Kitajskem, prihajajo strašna poročila. Najmanj 80 odstotkov prebivalstva je brez hrane. V večjih mestih umrje po 300 oseb na dan, preostali so od stradanja tako slabi, da umrlih ne morejo pokopavati. Širijo se vesti, da se stradajoče prebivalstvo v skrajnem obuppu hrani z malimi otroki. Misijonarji in zastopniki inozemskih držav so prosili mednarodni pomočni odbor za nujno pomoč.

Cestni rop s pomočjo strojin

Nezaslišano drzen roparski napad je bil izvršen v sredini mestnega dela Green Village v New Yorku. Roparji so odnesli 35.000 dolarjev. Zdi se, da je bil roparski napad že dolgo časa pripravljen. Pet roparjev je postavilo po vezah strojne puške, s katerimi so pričeli streljati, ko se je približal avtomobil z denarjem. Na spremljevalca avtomobila so namerili puško, eden roparjev je pa zagrabil denarno vrečo in skočil v že pripravljeni avtomobil ter v divjem diru odpeljal. Preden se je množica, ki se je zbrala, zavedla, so roparji že izginili.

Princ Henrik Pruski, edini brat bivšega nemškega cesarja Viljema II., je 20. aprila umrl na svojem posestvu Hemmelmark pri Eckernförde. Dosegel je starost 66 let.

Po štirih letih prijeta sleparja

Dva sleparja, ki se jima je dolgo časa posrečilo zabrisati svoje sledove, sta pred par dnevi v Nizzi padla v roke pravici. Aretiranca sta Rudolf in Robert Reindl. Zločin obeh sega v leto 1925 nazaj. Rudolf Reindl je bil tedaj uradnik angleško-češkoslovaške banke v Pragi in je oskrboval korespondenco za devizni in čekovni oddelek. Na ta način je spoznal stanje posameznih računov in na to znanje je bila sezidana goljufija obeh bratov. Nepošteni uradnik je ok. obra 1925 vtihotapil v korespondenco banke fingirano naročilo trdke Schick, Katz & Co, ki se je glasilo na 3274 in 3727 angleških funtov. Oba čeka sta imela pripombo »nujno«, vendar je Rudolf Reindl čakal na dan, ko je imel službo ravnatelj, ki omenjene trdke ni poznal. Čeka sta šla neovirano skozi vse inštanice in 5. novembra 1925 je Robert Reindl vnovič ček za 3274 funtov pri podružnici Nemške banke v Lipskem, drugi ček je pa vnovič pri podružnici »Dresdner Bank«. Ko so prišli na sled goljufiji, sta oba brata že zginila. Na vesti pa imata še celo vrsto drugih goljufij, ki datirajo od leta 1925. naprej.

Deželni glavar dr. Oton Ender, najresnejši kandidat za avstrijskega zveznega kanclerja. Dr. Ender se je rodil leta 1875, je po poklicu odvetnik v Bregenzu, od leta 1918 pa deželni glavar.

Ameriški guverner pred obtožbo

Prvič v zgodovini države Louisiane v Severni Ameriki se je zgodilo, da je obtožen vrhovni izvršilni uradnik države, guverner. V zbornici poslancev so s 55 glasovi proti 38 obtožili guvernerja Longa, da je skušal pregovoriti nekakega bivšega poslanca, da umori državnega poslanca Sandersa. Guvernerju v nadalje očita tudi, da je nosil orožje s seboj, da je uplival na sodnike, da je zlorabil državni denar in da je rabil vojaško silo v slučajih, ko bi imela odločevati civilna oblast.

Kie se največ pokadi

Kajenje tobaka se je po svetovni vojni skoro v vseh državah silno razmnožilo. Tako je prišlo na Angleškem leta 1907. na vsakega prebivalca vsako leto 201 cigareta in 12 cigar, leta 1924. pa 811 cigaret in 4 cigare. V Severni Ameriki leta 1913. 143 cigaret in 96 cigar, leta 1926. 682 cigaret in 62 cigar; na Japonskem leta 1913. 133 cigaret, leta 1924. 474 cigaret; v Nemčiji leta 1913. 195 cigaret in 119 cigar, leta 1926. 460 cigaret in 96 cigar. Za isti čas so številke v Italiji 104 in 54 (372 in 39), v Franciji 99 in 13 (251 in 8), na Švedskem 115 in 38 (228 in 36). Podatki o uporabi surovega tobaka kažejo, da se največ pokadi v Severni Ameriki, v Indiji in na Kitajskem. Zanimivo je tudi nazadovanje kajenja cigar. Cigareta je po vojni svojega »močnejšega« nasprotnika precej izpodrinila.

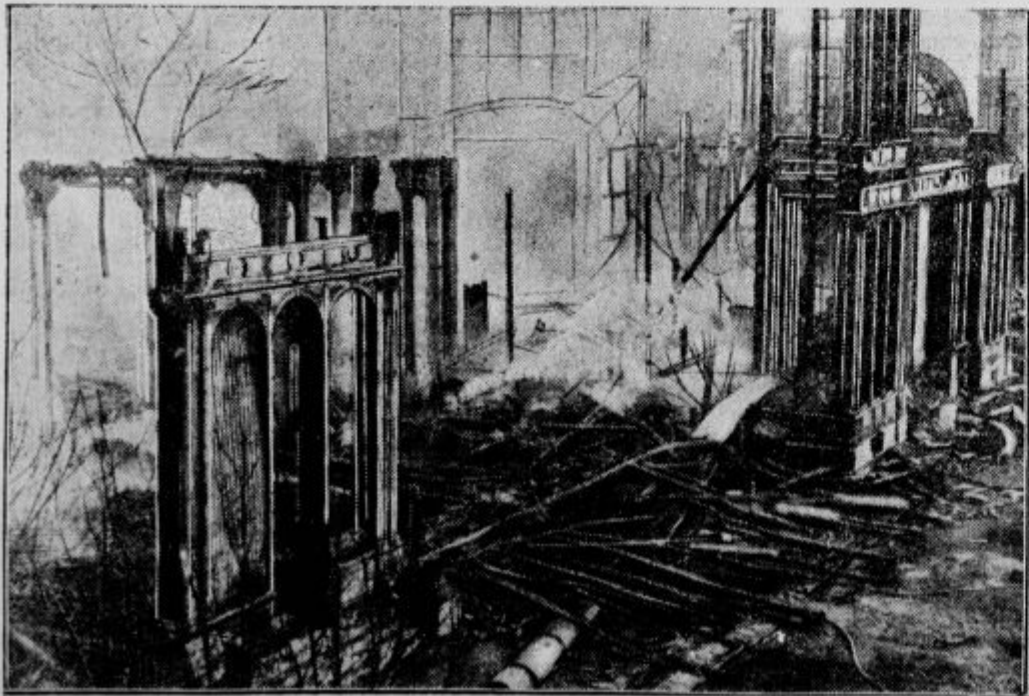
Smešnice

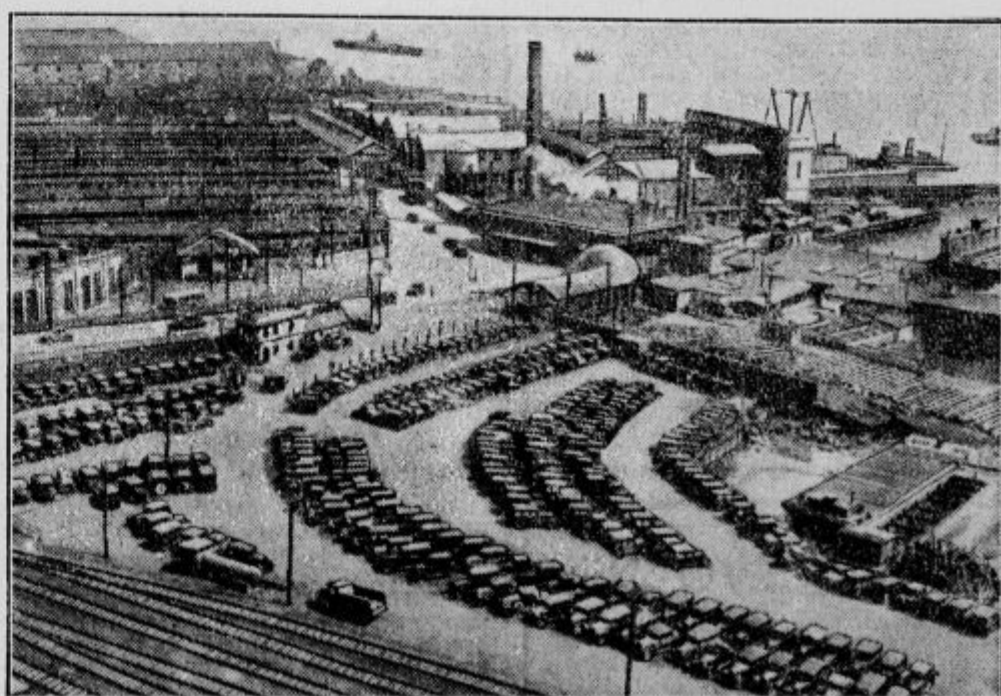
Ce bi vsi tako delali kot pesniki in umetniki: Čakali na navdihnenje.

Bodoči tast: »Še vedno nisem gotov, če vzamete mojo hčerko radi nje same ali radi Vaših dolgov.«

Zet: »Napravite poskušnjo! Plačajte moje dolgove in počakajte!«

Velik požar v Amsterdamu je te dni v treh urah upepelil celo vrsto razstavnih dvoran in največje gledališče v Amsterdamu.

Avtomobili delavcev ameriške tovarne, ki so postavljeni v dolgih vrstah na tovarniškem prostoru in čakajo na svoje lastnike.

Gospodarstvo

Naš izvoz v marcu 1929

Kakor smo že deloma poročali med brzojavni vestni v nedeljo, je znašal naš izvoz v marcu t. l. 386.729 ton v vrednosti 499.4 milij. Din (v februarju 246.709 ton za 385,1 milij. Din in v januarju 268.721 ton za 503,2 milij. Din) Izvoz je ostal napram lani prilično stabilen, pač pa se je zelo povečal napram februarju t. l.

Največ smo izvažali v marcu t. l. (vse v milijonih Din): v oklepajih podatki za februar 1929): stavbni les 104,4 (71,9), baker sirov 47,6 (17,0), jaja 31,7 (11,3), goveda 30,4 (26,8), kalčev cianamid 16,9 (12,2), cement 12,7 (9,9), kože divjačine 12,5 (10,2), sveže meso 11,6 (21,2), pšenica 11,0, hrast, žel. pragoji 11,0 (8,8), lesni izdelki 9,5 (5,3), drva 9,1 (8,1) itd.

Skupni izvoz v prvih 3 mesecih t. l. je znašal 882.395 ton v vrednosti 1310,1 milij. Din. Kakor je iz teh podatkov razvidno, je bolj padla količina (za 10,7%) kakor vrednost izvoza (za 4,5%).

Produkcija premoga v februarju

V mesecu februarju t. l. je znašala produkcija slovenskih premogovnikov 160.091 ton napram 202.269 tonam v januarju in lani. Produkcija je v februarju oviral izredno oster mráz in pa prometne nepravilnosti radi nje.

Odoaja je znašala (v oklepajih podatki za januar 1929, vse v ton.): železnica 67.779 (86.089), brodarstvu — (500), industriji 57.088 (47.145), raznim strokam 20.730 (13.973); izvoz je znašal 1698 (2947), lastna poraba t. l. 18.294 (10.528); skupno so premogovniki oddali 165.589 (160.368) ton premoga.

Ker je bila oddaja večja kakor produkcija, so se zaloge zmanjšale za 5498 ton; dočim so znašale koncem januarja t. l. 41.028 ton, so koncem februarja padle na 35.530 ton.

Narasplošno pa je v februarju t. l. število zaposlenega delavstva. Zaposlenih je bilo povprečno v februarju: 251 uradnikov, 238 paznikov in 9912 delavcev, povprečno v januarju pa 263 uradnikov, 242 paznikov in 9752 delavcev.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Nabavljajna zadruga uslužbencev drž. žel. v Sloveniji, r. z. z. o. z. v Ljubljani, število članstva se je povečalo od 1827 na 4780 zaradi pristopa od likvidirane gospodarske poslovalnice. Lastna sredstva so se povečala od 1,5 na 2,2 milij. Din, tuja pa od 2,5 na 6,2 milij. Din. Pri prometu 159,4 (87) milij., (od tega blago 50,3, oz. 25,7 milij.) je znašal donos 4,1 (1,3) milij., poslovni prebitok pa 2,3 (0,4) milij. Din. Povračilo od nakupa je tudi za 1928 znašalo 5 odstotkov.

Trgovska in obrtna banka, Novi Sad, ki stoji blizu ljubljanskemu Kreditnemu zavodu izkazuje za 1928 povečanje vlog od 99,5 na 113,8, upnikov pa od 32,7 na 58,8 milij. Din. Pri donosu 14,7 (12,2) milij. Din znaša čisti dobiček 3 (2,86) milijonov Din. Banka si je zgradila veliko lastno hišo.

Bosanska industrijska in trgovska banka v Sarajevu. Pri donosu 10,2 (11,6) milij. znaša čisti dobiček 2,75 (3,65) milij. Din. Vloge so narasle od 47,7 na 54,8, upniki od 160,3 na 186,4 milij. Din. Dividenda je 8 (10) %.

Prva hrvatska obrtna banka, Zagreb. Pri kapitalu 15 milij. znašajo vloge 12,1 (12,5), upniki pa 23,9 (20,2), menice 13,2 (12,1), dolžniki 29,5 (25,2). Čisti dobiček znaša 0,66 (0,555) milijonov dinarjev.

Titani, d. d., kranjske tovarne železne robe, Kamnik, izkazuje pri kapitalu 5 milij. in upnikih 9,8 (9,8) milij. Din čistega dobička napram 4,5 milij. Din izgube za 1927. Vse delnice so v posesti osješke železnic, ki spada v koncern Jugobanke.

Industrija aeroplanskih motorjev, d. d. v Rakovici, ki je bila lani ustanovljena s sodelovanjem francoskega kapitala, izkazuje za 1928 na kapital 15 milij. in upnikih 25,7 milij. pri donosu 1,1 milij. Din čistega dobička. Investicije znašajo 38,6 milij. Din, ustanovni stroški 1,45 milijonov Din.

Svedski vžigalični trust je zaključil poslovno leto 1929 z čistim dobičkom 48,9 milij. Sv. kron (1927 40,4 milij. Sv. kron); dividenda znaša 15%. Lani je sklenil trust monopolske pogodbe z Estonko, Letonsko, Madjarsko in Jugoslavijo.

Ker je razstavni prostor za IX. velesejem že oddan v pretežni večini, si dovoljuje uprava velesejma sporočiti sledeče: Nemogoče je sprejeti še razstavljalce, ki reflektirajo na prostore v notranjosti paviljonskih zgradb in spadajo v sledeče blagovne skupine: strojna industrija, kovinska industrija, avtomobili in dvokolesa, elektrotehnika, radio, lesna industrija, papir, grafika in pisarniške potrebščine, galanterija, steklo, glasbila, gravstvo, fina mehanika, industrija živil. Na razpolago je še nekaj kritega, polodprtega razstavnega prostora II kategorije za vse skupine in nepokrit prostor na prostem. Sprejemajo pa se že sedaj prijavitelje za jesensko prireditve.

Razvoj lesne industrije v Srbiji. Dosedaj je izdelovala parjeno bukovino večinoma Slovenija, potem Hrvatska in Bosna. Sedaj pa so začeli obdelovati parjeno bukovino tudi v Srbiji. V Valjevu je bila zgrajena žaga, nadalje v okolici Valjeva še 2 novi, ena pa se bo preuredila za izdelavo parjene bukovine.

Kartel kemične industrije, iz Frankfurta poročajo, da je prišlo do sporazuma med I. G. Farben ter francosko in švicarsko kemično industrijo.

VI. gospodarska razstava v Osijeku se vrši od 4. do 12. maja 1929.

Borza

Dne 22. aprila 1929

DENAR

Razen Prage, ki se je učvrstila, so ostale devize popustile. Danes je bil izredno velik promet v devizi Berlin (ca. 1,9 milij. Din) v devizi Curih. Privatno blago je bilo zaključeno v večjih množinah v devizah: Dunaj, London, Trst in deloma Curih, dočim je v devizah Praga, Berlin in Curih intervenirala Narodna banka.

Zagreb, Amsterdam 2283,50—2289,50, Berlin 1348—1351, Budimpešta 990,61—993,61, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 797,95—800,95, London

275,90—276,70, Newyork 56,725—56,925, Pariz 221,88—223,88, Praga 168,15—168,95, Trst 297,06—299,06.

Belgrad, Berlin 1348—1351, Budimpešta 990,61—993,61, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 797,95—800,95, London 275,90—276,70, Newyork 56,725—56,925, Pariz 221,88—223,88, Praga 168,15—168,95, Trst 297,14—299,14.

Curih, Belgrad 9,12875, Berlin 123,16, Budimpešta 90,50, Bukarešt 308, Dunaj 72,95, London 25,21375, Madrid 76,15, Newyork 519,60, Pariz 20,30, Praga 15,3825, Sofija 3,7525, Trst 27,205.

Dinar notira: na Dunaju deviza 120 575, valuta 12,46, v Londonu 276,50, v Pragi 59,30.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

21. aprila 1929.

	povpraš.	oon.	sredn.	sr. 18 IV
Amsterdam	—	2286,50	—	—
Berlin	1348.—	1351.—	1349,50	1349,75
Bruseli	—	790,68	—	—
Budimpešta	—	992,11	—	—
Curih	1094,40	1197,40	1095,90	1195,90
Dunaj	797,95	800,95	799,45	799,45
London	275,90	276,70	276,30	276,34
Newyork	—	56,82	—	56,82
Pariz	—	222,38	—	—
Praga	168,15	168,95	168,55	168,44
Trst	297,05	299,15	298,15	298,10

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 7% invest. posoj. zaklj. 86,50, Celjska 158 den., Ljublj. kredit. 123 den., Prašedion 850 den. Kred. zavod 170 den., Vevče 120 den., Ruše 250—260, Stavbna 50 den., Sešir 105 den.

Zagreb, Drž. pap.: vojna škoda ar 422,50—423 (421, 421,50), kasn 421—423, termini: 4 421,50—422,50 (421), 5 425,50—426,50 (425, 426), 7% inv. pos. 86,75—87,25 (87), agrari 54,25—54,75, — Bančni pap.: Union 208—210 (208 ex coupon), Poljo 15—16,50 (15,50), Hrv. 50 den., Kred. 98 d., Jugo 84—85 (84, 85), Lj. kred. 123 den., Me. n. 55 den., Nar. 8200—8500, Prašed 850—860 (850), Srpska 146—148 (147), Zem. 138—140 (140), Elno 160 den., Kat. 29 den., Obrtna 38—40, Ind. pap.: Gutmann 200—205 (205), Slavonia 5—5,50 (5), Slavex 98—104, Danica 135—150, Drava 405—410, Sečera 404—404, Osj. ljev. 170—180 (172,50), Brod. vag. 200 bl., Union 175—185 (185), Isis 19—23, Ragusea 545—547,50 (547,50), Trbovlje 455—467,50 (455), Vevče 125 den., Nar. sum. 50 bl., Piv. Sar. 230 bl., Nar. ml. 20 den., Split cement 690 den., Oceania 180 den., Jad. plov. 590—620.

Belgrad, Narodna banka 8850, 7% inv. pos. 86,50—87, agrari 54—55, vojna škoda 421—421,50, 5 425,50—425,75.

Dunaj, Podon.-savski-jadran. 82, Wiener Bankverein 22,70, Bodencredit 100,50, Creditanst. 55,50, Esromptages. 21,25, Zivno 115, Union 85, Aussiger Chemische 267,75, Slavonia 23, Mundus 186, Alpine 43,40, Trboveljska 58,30, Kranj. ind. 34, Prager Eisen 583,10, Levkam 7,10, Rima Murany 115.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov bukovihi hlodov, 1 vagon orehovihi plohov in 3 vagoni tramov, skupaj 9 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Žito

Navzlic zopetnemu padcu tečajev na čikaški borzi so ostale cene na naših žitnih tržiščih popolnoma neizpremenjene, pač pa se je promet v vseh proizvodih žitni pa v pšenici znatno poslabšal. Veselje do nakupovanja se je nekoliko poglo, dasi izgleda, da v zgodnjem času glede cen ni pričakovati še znatnejših izprememb. Tudi v pšeničnih mlevskih izdelkih je tendenca slabša in pšenična moka srednje buške znamke se trguje po 345—347,50 nakl. post.

V Ljubljani notirajo:

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): pšenica 290—292,50, maj 295—297,50, moka o g. vag. bl. plač. po prejem. fko Ljubljana 415—420, koruza laplatska maj 322,50—325, junij 317,50—320, julij, avgust, september 310—312,50, bač. času prim. suha 320—322,50, maj 327,50—330, ječmen ban. 345—347,50, bač. 330—332,50, oves bač. 295—30, —.

Zaključena sta bila 2½ vagona pšenice. Tendence mlačna.

Novi Sad. Pšenica bač. 242,50—247,50, ban. par. Vrsac 240—242,50, sr. 245—247,50, oves sr. 240—245, ban. 237,50—240, koruza bač. 257,50—262,50, maj 265—267,50, 6. 270—272,50, ban. 257,50—260, sr. 260—262,50, 5. 265—267,50, 6. 270—272,50, moka 0g 340, št. 2 320, št. 3 300, št. 6 285 292,50, št. 7 275—282,50, št. 8 257—262,50, otrobi bač. 180—182,50, ban. 177,50—182,50. Tendence neizpremenjena. Promet: 17 vag. pšenice, 18 vag. koruze, 9 vag. moke, skupaj 45 vag.

Zivina

Pri letošnjih dobavnih pogodbah za vojsko so bile dosežene za govedino tele cene: Ljubljana 10 Din, Zagreb 9,25, Osijek 9,60, Vrsac, Bela Crkva in Pančevo po 10 Din. Ljubljanska pogodba je za 3 mesece. Za 1 leto pa je bila zaključena dobava po 7,98 Din v Sarajevu, 7,50 v Nišu, 7,95 v Skoplju in 8,50 Din v Belgradu.

Danajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co, Dunaj.) Prignanih je bilo 2450 glav živine, in sicer 1576 volov, 425 bikov in 449 krav. Iz Jugoslavije 66. Cene: voli najboljši 2—2,15, l. 1,60—1,90, II. 1,30—1,50, III. 1,15—1,25. Krave I. 1,30—1,40, II. 1—1,20, Biki

